

Utbildningsutskottets betänkande 2018/19:UbU11

Gymnasieskolan

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkanden om en tvåårig yrkesskola. Regeringen ska låta utreda inrättandet av en ny tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå som är en del av det ordinarie utbildningssystemet.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden om gymnasieskolan och hänvisar i huvudsak till gällande bestämmelser, pågående beredningsarbeten och vidtagna åtgärder.

Motionerna tar upp frågor om bl.a. ämnesbetyg, undervisningstid, planering och dimensionering av platserna på gymnasieskolan, samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden, lärlingsutbildning, nya inslag på de nationella programmen, behörighet till gymnasieskolan och högskolan samt introduktionsprogram.

I betänkandet finns 25 reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP). I en reservation (S, V, MP) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen.

Behandlade förslag

Cirka 60 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Utskottets överväganden.....	8
Vissa övergripande frågor om gymnasieskolan.....	8
Gymnasial yrkesutbildning.....	14
Lärningsutbildning.....	18
Nya inslag på de nationella programmen.....	21
Behörighet till gymnasieskolan och högskolan.....	25
Introduktionsprogram.....	28
Övriga frågor.....	31
Reservationer.....	40
1. Ämnesbetyg, punkt 1 (M).....	40
2. Ämnesbetyg, punkt 1 (SD).....	40
3. Examensprov, punkt 2 (L).....	41
4. Undervisningstid, punkt 3 (M).....	42
5. Planering och dimensionering av platser på gymnasieskolan, punkt 4 (M).....	42
6. Tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå, punkt 5 (S, V, MP).....	43
7. Tvåårigt praktiskt gymnasieprogram, punkt 6 (SD).....	44
8. Branschskola, punkt 7 (M).....	45
9. Samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden, punkt 8 (SD).....	45
10. Samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden, punkt 8 (C).....	46
11. Breddad och förstärkt gymnasial lärlingsutbildning, punkt 9 (M, C, KD, L).....	47
12. Lärlingsanställning, punkt 10 (C).....	47
13. Lärlingsanställning, punkt 10 (L).....	48
14. Nya inslag på de nationella programmen, punkt 11 (M).....	49
15. Nya inslag på de nationella programmen, punkt 11 (L).....	50
16. Behörighet till gymnasieskolan, punkt 12 (M).....	50
17. Grundläggande högskolebehörighet på yrkesprogram, punkt 13 (M, C, KD, L).....	51
18. Introduktionsprogram, punkt 14 (SD).....	51
19. Introduktionsprogram, punkt 14 (C).....	52
20. Introduktionsprogram, punkt 14 (V).....	53
21. Introduktionsprogram, punkt 14 (L).....	53
22. Drogtester i skolan, punkt 16 (SD).....	54
23. Naturbruksprogrammet, punkt 17 (M).....	55
24. Naturbruksprogrammet, punkt 17 (KD).....	55
25. Betygsättning av gymnasiearbetet, punkt 18 (M).....	56
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	57
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19.....	57

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ämnesbetyg

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,

2018/19:2000 av Hanna Westerén (S),

2018/19:2739 av Annika Hirvonen Falk och Leila Ali-Elmi (båda MP)
yrkande 4 och

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

2. Examensprov

Riksdagen avslår motion

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5.

Reservation 3 (L)

3. Undervisningstid

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1059 av Adnan Dibrani m.fl. (S) och

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 4 (M)

4. Planering och dimensionering av platser på gymnasieskolan

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2202 av Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S),

2018/19:2529 av Mikael Larsson och Anders Åkesson (båda C) och

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 5 (M)

5. Tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen ska låta utreda inrättandet av en ny tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå som är en del av det ordinarie utbildningssystemet och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 98 och
bifaller delvis motionerna

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 och

2018/19:2918 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 18.

Reservation 6 (S, V, MP)

6. Tvåårigt praktiskt gymnasieprogram

Riksdagen avslår motion

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 5.

*Reservation 7 (SD)***7. Branschskola**

Riksdagen avslår motion

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 6.

*Reservation 8 (M)***8. Samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 3, 9 och 10,

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 1,

2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlqvist (båda S) yrkande 2 och

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 22.

*Reservation 9 (SD)**Reservation 10 (C)***9. Breddad och förstärkt gymnasial lärlingsutbildning**

Riksdagen avslår motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 99.

*Reservation 11 (M, C, KD, L)***10. Lärlingsanställning**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 27 samt

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 20 och 21.

*Reservation 12 (C)**Reservation 13 (L)***11. Nya inslag på de nationella programmen**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1129 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2018/19:1291 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 26,

2018/19:2041 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11,

2018/19:2078 av Cecilie Tenfjord Toftby (M),

2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 7,

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19,

2018/19:2338 av Jonas Eriksson (MP),

2018/19:2552 av Rickard Nordin (C) yrkande 6,

2018/19:2577 av Ida Drougge (M),

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 13,
2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 8 och
2018/19:2850 av Anders Åkesson och Johan Hedin (båda C).

Reservation 14 (M)

Reservation 15 (L)

12. Behörighet till gymnasieskolan

Riksdagen avslår motion

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 16 (M)

13. Grundläggande högskolebehörighet på yrkesprogram

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2 och

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 100.

Reservation 17 (M, C, KD, L)

14. Introduktionsprogram

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11,

2018/19:756 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 19,

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 och

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 25.

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (C)

Reservation 20 (V)

Reservation 21 (L)

15. Övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:480 av Robert Hannah och Helena Gellerman (båda L)
yrkandena 1 och 2,

2018/19:548 av Lotta Finstorp (M),

2018/19:777 av Sten Bergheden (M) yrkande 1 och

2018/19:2126 av Fredrik Lundh Sammeli (S).

16. Drogtester i skolan

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:581 av Roger Hedlund (SD) och

2018/19:1189 av Margareta Cederfelt (M).

Reservation 22 (SD)

17. Naturbruksprogrammet

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:780 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1–4,

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 38 och
2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 23 (M)

Reservation 24 (KD)

18. Betygsättning av gymnasiearbetet

Riksdagen avslår motion

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 5.

Reservation 25 (M)

Stockholm den 14 mars 2019

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Pia Nilsson (S), Maria Stockhaus (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvis (SD), Linus Sköld (S), Jimmy Loord (KD), Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Gustav Fridolin (MP), Mats Persson (L) och Niels Paarup-Petersen (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande 61 motionsyrkanden som rör gymnasieskolan från allmänna motionstiden 2018/19. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilagan.

Motionerna tar upp frågor om bl.a. ämnesbetyg, undervisningstid, planering och dimensionering av platserna på gymnasieskolan, en tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå, samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden, lärlingsutbildning, nya inslag på de nationella programmen, behörighet till gymnasieskolan och högskolan samt introduktionsprogram.

Utskottets överväganden

Vissa övergripande frågor om gymnasieskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ämnesbetyg, examensprov, undervisningstid samt planering och dimensionering av platserna på gymnasieskolan.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (L), 4 (M) och 5 (M).

Motionerna

Ämnesbetyg

I motion 2018/19:2000 av Hanna Westerén (S) framhålls att signaler om att kursbetygen ökar risken för avhopp i gymnasieskolan måste tas på allvar. Vidare betonas att ämnesbetyg ger bättre förutsättningar för elevers lärande.

Enligt kommittémotion 2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2 bör kursgymnasiet utvärderas. Dagens kursgymnasium har funnits sedan mitten på 1990-talet, och efter en så lång tid finns det skäl att utvärdera kursgymnasiets svagheter och styrkor och hur det har påverkat elevernas kunskapsresultat.

I kommittémotion 2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6 begärs att ämnesbetyg ska införas i stället för kursbetyg. Det har enligt motionärerna lagts fram rapporter om ökad stress, osäkerhet och orättvisor som sätts i samband med de nuvarande kursbetygen. Inte minst för elevernas skull ska ämnesbetygen därför återinföras.

I motion 2018/19:2739 av Annika Hirvonen Falk och Leila Ali-Elmi (båda MP) yrkande 4 föreslås att gymnasieskolans kursbetyg ska avskaffas och ersättas med ämnesbetyg.

Examensprov

I partimotion 2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5 efterfrågas införandet av ett nationellt ämnesprov i gymnasieskolan. Det ska vara ett examensprov och ska kunna ersätta nationella prov. När det kursutformade gymnasiet ersätts med ett ämnesgymnasium blir det naturligt att ett samlat ämnesprov genomförs i slutet av årskurs 3 som en bekräftelse på den samlade ämneskunskap som eleven fått under sina gymnasiestudier.

Undervisningstid

I motion 2018/19:1059 av Adnan Dibrani m.fl. (S) efterfrågas att undervisningstiden i gymnasieskolan ska regleras centralt. Beroende på vilken

skola eleven går i och vilka lärare eleven möter kan bedömningsen av vad som är undervisningstid skilja sig åt, vilket innebär en betydande risk för bristande likvärdighet.

I kommittémotion 2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 1 begärs en utredning om undervisningstiden i gymnasieskolan. Enligt motionärerna är det för få undervisningstimmar, och antalet varierar för mycket mellan gymnasieskolorna.

Planering och dimensionering av platserna på gymnasieskolan

I motion 2018/19:2202 av Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S) begärs en bättre styrning av gymnasieutbildningarna mot kommande behov av arbetskraft på arbetsmarknaden. Motionärerna framhåller att eftersom flera gymnasieskolor erbjuder utbildningar som inte efterfrågas på arbetsmarknaden riskerar eleverna att utbilda sig till arbetslöshet i stället för arbete.

I kommittémotion 2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 7 efterfrågas en förbättrad dimensionering av platserna på gymnasieskolan bl.a. mot bakgrund av en dokumenterad brist på arbetskraft inom många yrkesområden då för få elever väljer ett yrkesprogram.

Enligt motionärerna i motion 2018/19:2529 av Mikael Larsson och Anders Åkesson (båda C) bör regeringen säkerställa att Sverige kan tillhandahålla naturbruksskolor (naturbruksprogrammet) i hela landet så att utbildningen finns tillgänglig för så många som möjligt.

Bakgrund och gällande rätt

Ämnesbetyg

Enligt 15 kap. 22 § skollagen (2010:800) ska betyg sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan.

Gymnasieutredningen (SOU 2016:77) konstaterade i sitt betänkande att det svenska systemet med kursbetyg avviker från många länder. Kursbetyg och systemet med korta kurser bidrar enligt utredningen till stress och en fragmentering av utbildningen. I fråga om införandet av ämnesbetyg konstaterade utredningen att tidigare försök att införa ämnesbetyg fallit på att det varit problematiskt att sätta ämnesbetyg i en kursutformad gymnasieskola. Utredningens bedömning var att ämnesbetyg vore svåra att kombinera med det nuvarande systemet och föreslog i stället två andra möjliga modeller för införandet av ämnesbetyg: den ena är en blandad modell och den andra en fullt ämnesutformad gymnasieskola. Utredningen underströk vidare att ett eventuellt införande av ämnesbetyg, i synnerhet en eventuell övergång till en ämnesutformad gymnasieskola, skulle ta tid och kräva ett stort förberedelsearbete.

Utredningen analyserade vidare för- och nackdelar med kursbetyg respektive ämnesbetyg och gjorde bedömningen att ämnesbetyg har en betydande potential att ge såväl elever som lärare bättre möjligheter. Dessutom skulle risken för tidiga studiemisslyckanden kunna minska eftersom färre avgörande betyg sätts tidigt i utbildningen. Utredningen bedömde att ett arbete mot att införa ämnesbetyg bör fortsätta och att det finns viktiga skäl för att bereda frågan vidare och ta fram nödvändiga författningsförslag.

Regeringen har därefter tillsatt en särskild utredare som ska utreda och föreslå hur ämnesbetyg kan införas i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (dir. 2018:32.) Utredaren ska även utreda och lämna förslag på justeringar i betygssystemet för alla skolformer. Syftet är att främja eleverns, såväl flickors som pojkars, kunskapsutveckling och att betygen bättre ska spegla eleverns kunskaper. Utredaren ska bl.a.

- föreslå en modell för ämnesbetyg för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan
- analysera hur denna modell ska förhålla sig till vuxenutbildningen
- analysera om, och i så fall föreslå hur, kompensatoriska inslag ska införas i betygssystemet för alla skolformer som har betyg
- föreslå sätt att synliggöra och dokumentera elevens kunskapsutveckling när kunskapsnivån inte motsvarar ett godkänt betyg
- analysera konsekvenserna av utredarens förslag för behörighet och urval till högskoleutbildning och yrkeshögskolans utbildningar
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2019.

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna från januari 2019 är man överens om att övergå till ämnesbetyg i gymnasieskolan och reformera betygssystemet genom att justera reglerna för sammanvägningen av olika delmoment inom ett betyg i ett ämne så att ett enstaka lägre resultat i ett delmoment i ett ämne oftare kan kompenseras med goda resultat i andra delmoment. Denna förändring ska ske utan att utlösa en ny betygsinflation. Ändringen ska enligt överenskommelsen utredas 2019–2020 och träda i kraft den 1 juli 2021.

I regeringsförklaringen den 21 januari 2019 anförde statsministern att ämnesbetyg ska införas i gymnasieskolan och betygsinflation ska bekämpas.

Examensprov, gymnasieexamen och nationella prov

Studentexamen på de teoretiska utbildningarna avskaffades i gymnasiet på 1960-talet (se prop. 1964:171). I stället för examen inrättades centrala prov, jämför nuvarande nationella prov nedan, vilka skulle kontrollera elevernas kunskaper och vara stöd för betygssättningen.

Av 16 kap. 26 § skollagen följer att utbildningen på yrkesprogram syftar till en yrkesexamen och utbildningen på högskoleförberedande program syftar

till en högskoleförberedande examen. Båda dessa examina kallas gymnasieexamen. För elever som har betyg från en utbildning som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng på ett nationellt program ska en gymnasieexamen utfärdas, om villkoren i 16 kap. 27 eller 28 §§ är uppfyllda.

Enligt 16 kap. 27 § skollagen ska en yrkesexamen utfärdas om en elev som avses i 26 § har godkända betyg på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar en eller flera kurser i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik om sammanlagt 100 gymnasiepoäng i varje ämne samt gymnasiearbetet.

Enligt 16 kap. 28 § skollagen ska en högskoleförberedande examen utfärdas om en elev som avses i 26 § har godkända betyg på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar en eller flera kurser i svenska eller svenska som andraspråk om sammanlagt 300 gymnasiepoäng, engelska om sammanlagt 200 gymnasiepoäng och matematik om sammanlagt 100 gymnasiepoäng. Gymnasiearbetet ska ingå i de godkända betygen.

Av 8 kap. 3–3b §§ gymnasieförordningen (2010:2039) framgår att syftet med nationella prov är att stödja betygssättningen. Nationella prov ska användas i den högsta avslutande kursen på programmet och, i förekommande fall, inriktningen, i ämnena engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk med undantag för kursen svenska 2 eller svenska som andraspråk 2. Proven får användas även i andra kurser än de som anges i det föregående. Proven ska vara uppdelade i delprov som genomförs på vissa dagar eller under vissa perioder. Eleverna ska delta i alla delar av de nationella prov som lärarna ska använda sig av. Om det finns särskilda skäl, får rektorn besluta att en elev inte behöver delta i ett sådant prov eller i någon eller några delar av det.

Undervisningstid

Elever på nationella program i gymnasieskolan har rätt till en minsta garanterad undervisningstid för att få förutsättningar att nå målen. Elever på yrkesprogrammen har enligt 16 kap. 18 § skollagen rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter och elever på högskoleförberedande program har rätt till minst 2 180 undervisningstimmar om 60 minuter. Elever som läser utökat program har enligt 4 kap. 23 § gymnasieförordningen rätt till mer undervisningstid än den garanterade. För elever på yrkesprogram ingår minst 15 veckor arbetsplatsförlagt lärande (APL), se 4 kap. 12 § gymnasieförordningen. Yrkesprogrammen kan även bedrivas som lärlingsutbildning. Då ska minst hälften av utbildningen förläggas till en eller flera arbetsplatser.

Av 16 kap. 19 § skollagen framgår att omfattningen av studierna på nationella program ska anges i gymnasiepoäng. Utbildningens omfattning på ett fullständigt nationellt program är 2 500 gymnasiepoäng, se bilaga 2 skollagen. Det finns ingen reglering som styr hur många undervisningstimmar som minst ska fördelas på respektive kurs. De flesta kurser har en omfattning

av 100 gymnasiepoäng, där antalet gymnasiepoäng är ett mått på den tänkta studieomfattningen av en kurs och på dess beräknade arbetsinsats. Det är därmed inte ett mått på det antal lektioner som erbjuds eleven. Den minsta garanterade undervisningstiden kan ses som en minimiinsats av läroledad tid för att ge eleverna förutsättningar att nå utbildningens mål. I nationella program ingår även ett gymnasiearbete med en omfattning av 100 gymnasiepoäng, vilket motsvarar ca fyra veckors heltidsstudier (prop. 2008/09:199 s. 190).

Planering och dimensionering av platserna på gymnasieskolan

Varje kommun ansvarar för att ungdomarna i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet. Vilka utbildningar som erbjuds och antalet platser på dessa ska så långt det är möjligt anpassas med hänsyn till ungdomarnas önskemål. Kommunen kan erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av annan kommun eller landsting enligt ett samverkansavtal med kommunen eller landstinget (15 kap. 30 § skollagen). Exempelvis har samtliga kommuner i Stockholms län och Håbo kommun ingått ett samverkansavtal om samtliga nationella program vid de kommunala skolorna och bildat ett samverkansområde. Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i kommunen erbjuds utbildning på nationella program. Erbjudandet ska omfatta ett allsidigt urval av nationella program och nationella inriktningar (16 kap. 42 §).

Regeringen har tillsatt en särskild utredare som ska föreslå hur utbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild utbildning för vuxna (särsvux) bättre kan planeras och dimensioneras utifrån regionala och nationella kompetensbehov, bl.a. för att åstadkomma ett bättre resursutnyttjande (dir. 2018:17). Utredaren ska vidare föreslå hur en regionalt baserad modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning kan utformas och hur den kan finansieras. Syftet med utredningen är bl.a. att trygga den regionala och nationella kompetensförsörjningen, effektivisera resursutnyttjandet och förbättra tillgången till ett allsidigt brett utbud av utbildningar av hög kvalitet. Syftet är även att främja en likvärdig utbildning och minska segregationen inom gymnasieskolan. Utredaren ska bl.a.

- vid behov föreslå hur utbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, komvux och särsvux kan planeras och dimensioneras inom ramen för en regional planeringsmodell, utifrån en analys av dagens situation
- vid behov se över och föreslå en ansvarsfördelning mellan staten, kommunerna och andra aktörer för en regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning
- vid behov föreslå en finansieringsmodell för gymnasieskolan som i högre grad tar hänsyn till skolors varierande förutsättningar att bedriva en likvärdig utbildning, utifrån en analys av dagens finansiering

- lämna nödvändiga författningsförslag.

En parlamentariskt sammansatt referensgrupp är knuten till utredningen. Uppdraget ska redovisas senast den 3 februari 2020.

Utskottets ställningstagande

Ämnesbetyg

Utskottet anser i likhet med regeringen att ämnesbetyg bör införas i gymnasieskolan. Regeringen har tillsatt en utredning som ska utreda frågan om ämnesbetyg. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2019 (dir. 2018:32). Utskottet vill inte föregripa den pågående utredningen och avstyrker därmed motionerna 2018/19:375 (SD) yrkande 6, 2018/19:2000 (S), 2018/19:2739 (MP) yrkande 4 och 2018/19:2837 (M) yrkande 2.

Examensprov

När det gäller yrkandet om att ersätta de nationella proven i gymnasieskolan med ett examensprov (nationellt ämnesprov) anser utskottet att det inte finns något behov av att ändra det gällande regelverket och avstyrker därmed motion 2018/19:2054 (L) yrkande 5.

Undervisningstid

Utskottet konstaterar att det framgår av skollagen att elever på nationella program i gymnasieskolan har rätt till en minsta garanterad undervisningstid för att få förutsättningar att nå målen. Utskottet anser inte att det finns något behov av att tillsätta en utredning för att se över frågan om undervisningstiden i gymnasieskolan eller att vidta några andra åtgärder med anledning av motionerna 2018/19:1059 (S) och 2018/19:2837 (M) yrkande 1. Yrkandena avstyrks.

Planering och dimensionering av platserna på gymnasieskolan

När det gäller yrkandena om att förbättra planering och dimensionering av platserna på gymnasieskolan anser utskottet att den pågående utredningen som ser över frågan (dir. 2018:17) inte bör föregripas. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2018/19:2202 (S), 2018/19:2529 (C) och 2018/19:2837 (M) yrkande 7.

Gymnasial yrkesutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen att regeringen ska låta utreda inrättandet av en ny tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå som är en del av det ordinarie utbildningssystemet. Riksdagen avslår motionsyrkanden om att återinföra de tvååriga praktiska gymnasieprogrammen, en ökad satsning på branschskolor och samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden.

Jämför reservation 6 (S, V, MP), 7 (SD), 8 (M), 9 (SD) och 10 (C).

Motionerna

Tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå

I kommittémotion 2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 98 föreslås att en översyn ska genomföras gällande en ny tvåårig yrkesskola som är en del av det ordinarie utbildningssystemet. Utbildningen ska utformas i nära samverkan med näringslivet och innehålla omfattande arbetsplatsförlagt lärande. Liknande yrkanden finns i partimotion 2018/19:2918 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 18 och partimotion 2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1.

Tvåårigt praktiskt gymnasieprogram

I kommittémotion 2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 5 föreslås ett återinförande av de tvååriga praktiska gymnasieprogrammen med ett mindre teoretiskt innehåll. Den elev som vill ska kunna bygga på sin tvååriga utbildning med ett tredje år.

Branschskola

I kommittémotion 2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 6 föreslås en ökad satsning på branschskolor. Motionärerna menar att branschskolor underlättar företagets möjligheter att utforma en yrkesutbildning efter branschens kompetensbehov.

Samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden

I motion 2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 1 framhålls att samarbetet mellan arbetsmarknadens branschorganisationer och utbildningsanordnare gällande teknikcollegemodellen har varit framgångsrik. Motionärerna efterfrågar att motsvarande modell införs för barn- och fritidsprogrammet i form av ett pedagogikcollege.

I motion 2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlgvist (båda S) yrkande 2 framhålls bl.a. utbildningens betydelse för att få fler i arbete.

Motionärerna i kommittémotion 2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 efterfrågar en satsning på yrkesgymnasium. Många ungdomar vill, enligt motionärerna, inte ägna sig åt teoretiska studier utan föredrar en yrkesinriktad gymnasieutbildning som ger dem arbete direkt efter avklarade studier. I yrkande 9 betonas vikten av att gymnasieskolan utvecklar ett nära samarbete med det lokala näringslivet. Detta gäller särskilt de yrkesinriktade programmen. I yrkande 10 föreslås att en s.k. teknikbrygga ska införas, som innebär att ungdomar som inte blivit anställningsbara genom sitt första gymnasieval ska få en andra chans genom att erbjudas två terminers gymnasiestudier samt en termin betald praktik i en lokal industri. Syftet är enligt motionärerna att generera gymnasieingenjörer som kan anställas och vidareutbildas inom industrin.

I kommittémotion 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 22 begärs bl.a. att fler gymnasiala yrkesutbildningar ska bli yrkescollege.

Bakgrund och gällande rätt

De gymnasielinjer som tidigare hade varit tvååriga blev treåriga utbildningsprogram i början av 1990-talet (prop. 1990/91:85, bet. 1990/91:UbU16, rskr. 1990/91:356). Längden på gymnasieprogrammen behölls vid 2011 års gymnasiereform (prop. 2008/09:199, bet. 2009/10:UbU3, rskr. 2009/10:8). Alla dagens 18 nationella program i den reformerade gymnasieskolan är således treåriga (se 16 kap. 15 § skollagen [2010:800] och bil. 1).

Av 15 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen i gymnasieskolan ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en bas för rekrytering till högskolesektorn. Enligt 15 kap. 7 § skollagen består utbildningen i gymnasieskolan av nationella program som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program.

Av 1 kap. 8 § gymnasieförordningen (2010:2039) framgår att det för yrkesprogrammen ska finnas ett eller flera lokala programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv.

Av 4 kap. 5 § gymnasieförordningen framgår bl.a. att innan Skolverket meddelar föreskrifter om programfördjupning för yrkesprogram ska berörda nationella programråd höras.

Av 5 kap. 9 § gymnasieförordningen framgår att berörda nationella programråd ska höras om en ansökan om att inrätta en särskild variant som avser yrkesprogram behandlas av Skolverket.

Av 10 § förordning (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk framgår att myndigheten ska ansvara för de nationella programråden för gymnasial yrkesutbildning.

Branschskola

Det pågår sedan 2018 en försöksverksamhet med s.k. branschskolor. Bakgrunden till försöksverksamheten med branschskolor är att Yrkesprogramsutredningen hade i uppdrag att analysera om det finns intresse och förutsättningar för en försöksverksamhet med branschlärlingar, dvs. gymnasial lärlingsutbildning, med större inflytande och ansvar för branscher och arbetsgivare och om det finns intresse bland arbetsgivare och parter att det lämnas sådana förslag som krävs för en försöksverksamhet. Utredningen hade tät kontakt med ett flertal branschorganisationer och förde diskussioner om hur den gymnasiala lärlingsutbildningen kunde utvecklas. Utredningen fann att det inte finns något större intresse av att utveckla en lärlingsmodell av centraleuropeiskt snitt, där lärlingen rekryteras och anställs av arbetsgivaren för att få hela sin utbildning på arbetsplatsen. I stället efterfrågade branschorganisationerna inom olika yrkesområden möjligheter att ta större ansvar för vissa yrkesutbildningar med stor betydelse för arbetsmarknaden som riskerar att nedprioriteras inom utbildningssystemet. Detta ledde till att utredningen föreslog en försöksverksamhet med s.k. branschskolor (SOU 2015:97 s. 207 f.).

Riksdagen biföll våren 2017 proposition 2016/17:161 En försöksverksamhet med branschskolor (bet. 2016/17:UbU21, rskr. 2016/17:319). Försöksverksamheten innebär att en huvudman för utbildning på ett yrkesprogram inom gymnasieskolan eller för kommunal vuxenutbildning enligt skollagen med bibehållet huvudmannaskap får sluta avtal med en branschskola om att skolan utför vissa uppgifter inom sådan utbildning (entreprenad). De uppgifter som får överlämnas på entreprenad är undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil (yrkesämnen) och undervisning som avser sådant gymnasiearbete som ingår i utbildningen enligt skollagen. Branschskolorna erbjuder utbildningar på gymnasial nivå där det lokalt inte finns tillräckligt många elever, men där efterfrågan på arbetskraft är stor. Försöksverksamheten pågår under perioden 2018–2023 över hela Sverige med tio branschskolor som Skolverket har utsett. Regelverket finns i lagen (2017:571) om försöksverksamhet med branschskolor och förordningen (2017:623) om försöksverksamhet med branschskolor och statsbidrag till vissa huvudmän.

Skolverket har i regleringsbrevet för 2018 fått i uppdrag att utvärdera försöksverksamheten med branschskolor, bl.a. i vilken utsträckning dessa har bidragit till att tillgång till yrkesutbildning inom små yrkesområden som efterfrågas på arbetsmarknaden förbättras. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2021.

Samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden

Samverkan mellan arbetsmarknadens branschorganisationer och utbildningsanordnare när det gäller gymnasieskolans yrkesprogram kan ske dels i reglerad form, i nationella och lokala programråd, dels i former som inte

är reglerade i författningar eller inskrivna i skolans styrdokument. När det gäller de sistnämnda formerna kan följande sägas.

Inom alla gymnasieskolans yrkesprogram förekommer någon form av kvalitetssäkring av utbildningen från branschorganisationer som vill trygga sin framtida kompetensförsörjning. Kvalitetssäkringen sker i samverkan mellan arbetsmarknadens parter och utbildningssystemet. Den kan ta sig olika former beroende på yrkesområdets behov och förutsättningar. Samverkansmodellerna kan innefatta certifiering av huvudmän och gymnasieskolor, yrkesprov för elever, stödmaterial för arbetsplatsförlagt lärande m.m. Oavsett form är det främsta syftet att öka utbildningens kvalitet och attraktionskraft. De modeller för samverkan mellan arbetsmarknadens branschorganisationer och utbildningssystemet som finns är inte reglerade i författningar eller inskrivna i skolans styrdokument. Det handlar om en frivillig samverkan mellan arbetsmarknadens parter och utbildningssystemet som är grundad i ett gemensamt intresse att säkra utbildningens kvalitet. Exempel på samverkansmodeller är teknikcollege, Hantverksrådets gesällbrev och vård- och omsorgscollege (SOU 2015:97 s. 157 och 160).

Genom förordningen (2014:375) om statsbidrag för utveckling av lärande på arbetsplatser och regionala stödfunktioner för yrkesutbildning kan statsbidrag sökas hos Skolverket för att stimulera yrkescollege och liknande samverkansmodeller och sprida dem till fler branscher.

Utskottets ställningstagande

Tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå

För de elever som i dag inte kommer in på gymnasieskolans nationella program bör det finnas en första väg in i ett yrke eller en brygga till vidare fördjupning och studier inom exempelvis yrkeshögskolan. Utskottet vill därför se över inrättandet av en ny tvåårig yrkesskola som leder till jobb eller vidare studier. Till skillnad från Arbetsförmedlingens kurser blir den nya tvååriga yrkesskolan en tydlig del av det ordinarie utbildningssystemet. Utbildningen ska utformas i nära samverkan med näringslivet och innehålla omfattande arbetsplatsförlagt lärande. Utbildningen ska ha hög kvalitet och hög relevans för arbetsmarknaden och blir därmed en väg för dem som snabbare vill ut i arbetslivet. Utskottet anser mot ovanstående bakgrund att regeringen ska låta utreda inrättandet av en ny tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå som är en del av det ordinarie utbildningssystemet. Därmed tillstyrker utskottet motion 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 98 och tillstyrker delvis motionerna 2018/19:2054 (L) yrkande 1 och 2018/19:2918 (M) yrkande 18.

Tvåårigt praktiskt gymnasieprogram

Utskottet ser inget behov av att återinföra de tvååriga praktiska gymnasieprogrammen och avstyrker därmed motion 2018/19:375 (SD) yrkande 5.

Branschskola

Det pågår en försöksverksamhet med s.k. branschskolor under perioden 2018–2023. Skolverket har fått i uppdrag att utvärdera försöksverksamheten med branschskolor. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2021. Utskottet anser att Skolverkets utvärdering bör avvaktas innan förslag om en ökad satsning på branschskolor övervägs. Någon åtgärd från riksdagen med anledning av yrkandet om en ökad satsning på branschskolor är därmed inte motiverad och utskottet avstyrker motion 2018/19:2837 (M) yrkande 6.

Samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden

Samverkan mellan arbetsmarknadens branschorganisationer och utbildningsanordnare är enligt utskottet en förutsättning för att garantera en yrkesutbildning av god kvalitet och att arbetslivets behov av rätt utbildad arbetskraft kan tillgodoses. Samverkan kan ske dels i reglerad form, i nationella och lokala programråd, dels i former som inte är reglerade i författningar eller inskrivna i skolans styrdokument. Exempel på sådana samverkansmodeller är teknikcollege, vård- och omsorgscollege och andra modeller som kan omfatta certifiering, validering och yrkesprov. När det gäller yrkanden om att fler yrkesutbildningar inom gymnasieskolan ska bli en del av samverkansmodellen yrkescollege hänvisar utskottet till att statsbidrag kan sökas hos Skolverket för att stimulera yrkescollege och liknande samverkansmodeller och sprida dem till fler branscher. När det gäller yrkandena i övrigt anser utskottet att gällande regelverk är väl avvägt. Någon åtgärd från riksdagen är därmed inte motiverad och utskottet avstyrker motionerna 2018/19:375 (SD) yrkandena 3, 9 och 10, 2018/19:1308 (S) yrkande 1, 2018/19:1975 (S) yrkande 2 och 2018/19:2841 (C) yrkande 22.

Lärlingsutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lärlingsutbildning.
Jämför reservation 11 (M, C, KD, L), 12 (C) och 13 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 99 efterfrågas bl.a. en utökad och breddad lärlingsutbildning.

I kommittémotion 2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 1 föreslås ökade möjligheter till lärlingsanställningar som även småföretag kan erbjuda. Motionärerna vill därför bl.a. att det införs en rätt för företag att anställa lärlingar genom gymnasial lärlingsanställning med en timlön

motsvarande fullt studiemedel. I yrkande 27 betonas vikten av att vidta åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen i svenska företag.

Motionärerna i kommittémotion 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 20 föreslår en utökad och breddad lärlingsutbildning. I yrkande 21 efterfrågas att förutsättningarna för att förbättra företagets möjligheter att anställa lärlingar ska utredas. Vidare begärs bl.a. höjd ersättning till arbetsgivare som anställer lärlingar i gymnasial lärlingsanställning och att lärlingsråd ska inrättas.

I partimotion 2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 framhålls bl.a. att lärlingsplatserna ska likna en anställning genom att lärlingarna är s.k. branschlärlingar, med en riktig lärlingslön och en anställning som förväntas övergå i en tillsvidareanställning.

Bakgrund och gällande rätt

Efter tre års försöksverksamhet infördes hösten 2011 lärlingsutbildning som en ordinarie utbildningsform inom gymnasieskolan (prop. 2008/09:199, bet. 2009/10:UbU3, rskr. 2009/10:8). Enligt 16 kap. 11 § skollagen (2010:800) får det inom yrkesprogrammen finnas en gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första, andra eller tredje läsåret. Den gymnasiala lärlingsutbildningen ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Av 3 § förordningen (2013:1121) om kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning framgår bl.a. att lärlingsersättning får lämnas till elever som deltar i gymnasial lärlingsutbildning i gymnasieskolan och har rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen (1999:1395). Lärlingsersättning lämnas med 1 000 kronor per studiemånad.

Andelen lärlingar har ökat kontinuerligt sedan 2011. Våren 2018 fanns det omkring 10 900 lärlingar i gymnasieskolan. Av dessa var 38 procent kvinnor och 62 procent män (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 131, prop. 2018/19:1 utg.omr. 16 s. 103). Den ersättning som en arbetsgivare kan erhålla från huvudmannen uppgår per elev och läsår till totalt högst 47 500 kronor. Ytterligare 5 000 kronor i ersättning kan lämnas till arbetsgivare för varje elev som har en anställning enligt lagen (2014:421) om gymnasial lärlingsanställning (3 § förordningen [2011:947] om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning).

I proposition 2017/18:24 Stärkt koppling mellan skola och arbetsliv föreslogs ändringar i skollagen som innebär att omfattningen i tid av det arbetsplatsförlagda lärandet för en elev som går gymnasial lärlingsutbildning tydligare ska framgå av det utbildningskontrakt som ska tecknas för eleven. Det föreslogs även att bestämmelser om utbildningskontrakt, som motsvarar dem för lärlingsutbildning i gymnasieskolan, ska införas för lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan. Riksdagen biföll propositionen våren 2018 (bet. 2017/18:UbU9, rskr. 2017/18:155). Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2018.

Riksdagen ställde sig våren 2014 bakom ett förslag om en ny lag om gymnasial lärlingsanställning. Förändringen innebär att en elev som genomgår en gymnasial lärlingsutbildning inom ett av gymnasieskolans yrkesprogram ska kunna vara anställd i en ny anställningsform, gymnasial lärlingsanställning. Avvikelser från den föreslagna lagen får göras genom kollektivavtal som har slutits eller godkänts av en central arbetstagarorganisation. Arbetstagare som omfattas av lagen om gymnasial lärlingsanställning undantas från tillämpningsområdet för lagen (1982:80) om anställningsskydd. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2014 (prop. 2013/14:80, bet. 2013/14:UbU18, rskr. 2013/14:265).

Enligt Skolverket (rapport 2015:427) har flera elever på introduktionsprogrammet yrkesintroduktion arbetsplatsförlagt lärande (APL) eller praktik i så stor omfattning att de kan sägas gå en lärlingsliknande utbildning. Samtidigt finns det enligt verket en risk för att elever på introduktionsprogrammen missgynnas i konkurrensen om APL-platser. Arbetsgivare som tar emot en lärling från ett nationellt program har möjlighet att ta del av ett statsbidrag. Den möjligheten finns inte för de arbetsgivare som under lärlingsliknande former tar emot en elev från ett introduktionsprogram. För att stärka förutsättningarna för etablering på arbetsmarknaden för elever på introduktionsprogram konstaterade regeringen i budgetpropositionen för 2018 att målgruppen för statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning bör vidgas så att den även omfattar elever på introduktionsprogram som genomför utbildning i lärlingsliknande former (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 135 och 197). Ändringarna gällande målgruppen för statsbidraget har därefter vidtagits i förordningen (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning och lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogram som trädde i kraft den 28 mars 2018.

Skolverket ska enligt regleringsbrevet för 2019 fortsätta insatserna att genomföra utbildning för handledare och stärka kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet. Information om utbildningen ska riktas mot både huvudmän och arbetsplatser som tar emot lärlingar och andra elever på arbetsplatsförlagt lärande. Uppdraget ska slutredovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet) senast den 1 juni 2021.

I budgetpropositionen för 2019 anförde regeringen bl.a. följande. Riksdagen har tillkännaggett att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anförde om att regeringen ska utreda om en breddad och förstärkt gymnasial lärlingsutbildning kan införas och vilka konsekvenser det skulle medföra (bet. 2015/16:UbU13 punkt 6, rskr. 2015/16:169). Regeringen har behandlat tillkännagivandet i propositionen En försöksverksamhet med branschskolor (prop. 2016/17:161) och där ansett att tillkännagivandet får anses slutbehandlat. Riksdagen har konstaterat att regeringen har kommit fram till slutsatsen att det inte bör utredas vidare om en sådan lärlingsutbildning kan införas. Riksdagen anser alltså att en lärlingsutbildning är en viktig del i utbildningssystemet och att tillkännagivandet inte är slutbehandlat (bet.

2017/18:KU21, rskr. 2017/18:326). Punkten står därför åter som öppen (prop. 2018/19:1 utg.omr. 16 s. 110).

Utskottets ställningstagande

Efter tre års försöksverksamhet infördes hösten 2011 lärlingsutbildning som en alternativ väg till en gymnasieexamen på ett yrkesprogram. Andelen lärlingar har ökat kontinuerligt sedan 2011. Våren 2018 fanns det omkring 10 900 lärlingar i gymnasieskolan. Utskottet vill i det sammanhanget påminna om att lärlingsutbildningen innebär en stor förändring i det svenska utbildningsväsendet – både genom att den är relativt omfattande när det gäller antalet ungdomar som berörs och för att den till sitt innehåll är annorlunda jämfört med hur yrkesutbildningen fungerat tidigare. Utbildningsformen ställer andra krav inte bara på lärlingarna utan också på gymnasieskolorna och arbetsplatserna. Utskottet kan konstatera att en rad åtgärder har vidtagits för att förbättra lärlingsutbildningen och att antalet lärlingar fortsätter att öka. Utskottet noterar också att riksdagens tillkännagivande från våren 2016 (bet. 2015/16:UbU13 punkt 6, rskr. 2015/16:169) om att regeringen ska utreda om en breddad och förstärkt gymnasial lärlingsutbildning kan införas och vilka konsekvenser det skulle medföra inte är slutbehandlat. Utskottet ser mot den bakgrunden ingen anledning för riksdagen att vidta några åtgärder och avstyrker motionerna 2018/19:2054 (L) yrkande 3, 2018/19:2694 (C) yrkandena 1 och 27, 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 99 och 2018/19:2841 (C) yrkandena 20 och 21.

Nya inslag på de nationella programmen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. införande av en undersköterskeexamen, Ung Företagsamhet och ett estetiskt ämne på alla nationella program.

Jämför reservation 14 (M) och 15 (L).

Motionerna

I motion 2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 7 efterfrågas nationella kompetenskrav för bl.a. undersköterskor och barnskötare.

I kommittémotion 2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 8 framhålls att alla skolor bör kunna erbjuda sina elever utbildning om företagande och företagares villkor. Enligt motionärerna har praktisk övning i entreprenörskap många goda effekter, bl.a. att fler senare i livet startar företag, att kvaliteten på de startade företagen ökar och att kvinnor startar företag.

Enligt motionärerna i kommittémotion 2018/19:2783 av Lars Hjärnered m.fl. (M) yrkande 13 bör ett kvalitetslyft genomföras inom gymnasieskolans

yrkesprogram som bl.a. innebär att kopplingen till arbetslivet stärks med hjälp av Ung Företagsamhet.

I motion 2018/19:2577 av Ida Drougge (M) begärs att en utredning ska tillsättas för att utreda om och hur alla elever kan få möjlighet att läsa Ung Företagsamhet eller motsvarande på gymnasiet. Liknande förslag förs fram i motion 2018/19:1129 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 och i motion 2018/19:2078 av Cecilie Tenfjord Toftby (M).

I kommittémotion 2018/19:1291 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 26 begärs att jägarexamen ska införas som ett ämne i skolan.

I motion 2018/19:2552 av Rickard Nordin (C) yrkande 6 föreslås att e-sport ska tillåtas som inriktning inom gymnasieutbildning, likt andra specialgymnasier. E-sporten har enligt motionären minst lika goda förutsättningar för professionellt utövande som många andra utbildningar som i dag får startas.

I motion 2018/19:2850 av Anders Åkesson och Johan Hedin (båda C) föreslås att utbildning i entreprenörskap ska erbjudas fler gymnasieelever än vad som är fallet i dag.

I partimotion 2018/19:2041 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11 föreslås att en undersköterskeexamen införs. När fler vårdbiträden anställs är det enligt motionärerna viktigt att tydliggöra undersköterskornas särskilda kompetens och utbildning ytterligare genom att införa en undersköterskeexamen. Yrkesidentiteten är viktig och en examen är en kvalitetsstämpel på utbildningen.

I kommittémotion 2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 18 framhålls att kultur och bildning hör ihop. Enligt motionärerna måste därför alla elever oavsett inriktning få möjlighet att utveckla sin bildning och sitt skapande. I yrkande 19 begärs att samtliga nationella program i gymnasieskolan ska innehålla minst ett estetiskt ämne.

I motion 2018/19:2338 av Jonas Eriksson (MP) begärs att ett estetiskt ämne åter ska bli obligatoriskt i gymnasieskolan. Enligt motionärerna visar flera forskningsrapporter att övning i estetiska och kreativa verksamheter också stärker inläring av andra ämnen, såsom matematik och språk.

Bakgrund och gällande rätt

Av 4 kap. 1 § gymnasieförordningen (2010:2039) framgår bl.a. att ett nationellt program inom gymnasieskolan består av

- gymnasiegemensamma ämnen
- programgemensamma ämnen
- i förekommande fall för inriktningen gemensamma karaktärsämneskurser
- programfördjupning
- kurser inom det individuella valet
- gymnasiearbete.

Det är regeringen som, efter Skolverkets beredning i samverkan med avnämare, beslutar om vilka ämnen som ska vara programgemensamma (dvs. obligatoriska på respektive program) samt vilka nationella inriktningar som ska finnas på gymnasieskolans nationella program (se 4 kap. 1 och 2 §§ gymnasieförordningen). Regeringen föreskriver vidare vilka kurser som måste erbjudas som individuellt val (4 kap. 7 § gymnasieförordningen). Samma bestämmelse föreskriver vidare att varje elev inom utrymmet för det individuella valet har rätt att läsa de kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet på grundnivå om eleven går på ett yrkesprogram.

Skolverket har regeringens bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka ämnen som utöver de gymnasiegemensamma ämnena ska få förekomma i gymnasieskolan samt om ämnesplaner (tidigare kursplaner). Skolverket föreskriver också vilka ämnen och kurser som ska ingå i de nationella inriktningar som regeringen beslutat om.

Av bilaga 1 till gymnasieförordningen framgår att det finns 60 nationella inriktningar på de 18 nationella programmen. Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i kommunen erbjuds ett allsidigt urval av nationella program och inriktningar.

Vilka gymnasiegemensamma ämnen som ska ingå i alla nationella program beslutas av riksdagen i lag (se bil. 2 skollagen). Ämnesplanerna för de gymnasiegemensamma ämnena beslutas av regeringen efter förslag från Skolverket (16 kap. 21 § skollagen).

Skolverket har haft ett regeringsuppdrag att föreslå förändringar av sju nationella program i gymnasieskolan i syfte att möta efterfrågan från branscherna. De program som berörs av förslaget är barn- och fritidsprogrammet, fordons- och transportprogrammet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, hotell- och turismprogrammet, hantverksprogrammet, naturbruksprogrammet och humanistiska programmet. Förslaget som överlämnades till regeringen i maj 2018 innefattar bl.a. ändringar av inriktningar och i vissa fall yrkesutgångar (dnr 2018:00570). Om regeringen beslutar i enlighet med Skolverkets förslag innebär det i de flesta fall att examensmål och programstrukturer för de berörda programmen kommer att behöva förändras. Ämnen och kurser som tas bort från inriktningar återfinns i stället i respektive programs programfördjupning. Regeringen har ännu inte fattat beslut med anledning av Skolverkets förslag.

Undersköterska

Skolverket lämnade i november 2018 (dnr 2018:00686) ett förslag till justeringar i programstruktur och examensmål för vård- och omsorgsprogrammet. I redovisningen finns även förslag på förordningsändringar som krävs vid ett införande av en undersköterskeexamen. Regeringen har ännu inte fattat beslut om de föreslagna ändringarna.

I regeringsförklaringen från den 21 januari 2019 anförde statsministern att undersköterskors yrkesroll ska förstärkas med legitimation eller skyddad yrkestitel.

Socialstyrelsen har i regleringsbrevet för 2017 haft i uppdrag att föreslå nationella kunskapskrav till yrket undersköterska som skulle redovisas senast den 1 december 2018.

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att överväga och lämna förslag till hur yrket undersköterska kan regleras i syfte att öka kvaliteten och säkerheten i hälso- och sjukvården och omsorgen (dir. 2017:103).

Utredaren ska bl.a.:

- beskriva yrkets innebörd och yrkesrollens beskaffenhet
- föreslå en ändamålsenlig reglering för yrkesgruppen undersköterska, dvs. att yrkesgruppen ska omfattas antingen av bestämmelserna om legitimation, skyddad yrkestitel eller annan reglering
- förtydliga vilken kompetens som ska krävas
- lämna de författningsförslag som behövs.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2019.

Estetiskt ämne

I proposition 2017/18:184 Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program föreslogs att ett estetiskt ämne som omfattar 50 gymnasiepoäng skulle ingå bland de gymnasiegemensamma ämnena i alla nationella program i gymnasieskolan, utom i det estetiska programmet. Ämnet skulle heta estetiska uttryck. Riksdagen avtog våren 2018 förslaget till lagändring (bet. 2017/18:UbU30, rskr. 2017/18:429). Utskottet anförde i sitt ställningstagande bl.a. att de estetiska ämnena har en viktig roll att fylla i skolan. Förslaget innebar dock enligt utskottet att gymnasiearbetets omfattning halverades. Utskottet delade här flera remissinstansers kritik av förslaget konsekvenser, bl.a. att gymnasiearbetets omfattning skulle bli för liten för att fylla sina syften.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det är Skolverket eller regeringen som beslutar om att införa nya inriktningar på nationella program och på olika sätt införa eller uppmärksamma vissa ämnen eller kunskapsområden i gymnasieskolan. När det särskilt gäller yrkanden som tar sikte på införande av en undersköterskeexamen och nationella kompetenskrav för undersköterskor så pågår ett arbete med den inriktningen hos relevanta myndigheter och en utredning (dir. 2017:103). Det finns därmed ingen anledning för riksdagen att vidta några åtgärder. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2018/19:1129 (M) yrkande 2, 2018/19:1291 (SD) yrkande 26, 2018/19:2041 (L) yrkande 11, 2018/19:2078 (M), 2018/19:2141 (S) yrkande 7, 2018/19:2295 (MP) yrkande

18, 2018/19:2552 (C) yrkande 6, 2018/19:2577 (M), 2018/19:2783 (M) yrkande 13, 2018/19:2837 (M) yrkande 8 och 2018/19:2850 (C).

När det sedan gäller yrkanden om att införa ett estetiskt ämne på alla nationella program så konstaterar utskottet att riksdagen våren 2018 avlog ett förslag till lagändring med den inriktningen (bet. 2017/18:UbU30, rskr. 2017/18:429). Utskottet kan inte se att frågan nu befinner sig i något annat läge än när riksdagen senast behandlade frågan. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:2295 (MP) yrkande 19 och 2018/19:2338 (MP).

Behörighet till gymnasieskolan och högskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om behörighet till gymnasieskolan och grundläggande högskolebehörighet på yrkesprogram.

Jämför reservation 16 (M) och 17 (M, C, KD, L).

Motionerna

Behörighet till gymnasieskolan

I kommittémotion 2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4 efterfrågas skärpta behörighetskrav till gymnasieskolan. Enligt motionärerna ska yrkesprogrammen ha samma krav som de högskoleförberedande programmen.

Grundläggande högskolebehörighet på yrkesprogram

I kommittémotion 2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 100 betonas att på yrkesprogrammen ska högskolebehörighet inte vara obligatorisk. Rektorn ansvarar för att tillvalet så långt som möjligt är praktiskt genomförbart för den enskilda eleven. Motsvarande förslag finns i partimotion 2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2.

Bakgrund och gällande rätt

Behörighetskrav till gymnasieskolan

För behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska, engelska, matematik och minst fem andra ämnen (16 kap. 30 § skollagen [2010:800]). För behörighet till högskoleförberedande program krävs godkända betyg i svenska, engelska, matematik och minst nio andra ämnen. Utöver detta krävs enligt 7 kap. 1 § gymnasieförordningen (2010:2039) godkända betyg från grundskolan i vissa specifika ämnen för behörighet till vissa högskoleförberedande program. Av de nio ämnena ska,

utöver svenska, matematik och engelska, ämnena geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap ingå för behörighet till ekonomiprogrammet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet, och av de nio ämnena ska biologi, fysik och kemi ingå för behörighet till naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet.

Grundläggande högskolebehörighet på yrkesprogram

Elever på yrkesprogram har i dag rätt att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskoleutbildning på grundnivå, antingen som individuellt val eller som utökad program.

Gymnasiereformen som genomfördes 2011 (Gy 11) innebar att samtliga nationella program kategoriserades som antingen yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Utbildningen på yrkesprogram syftar till en yrkesexamen medan utbildningen på högskoleförberedande program syftar till en högskoleförberedande examen (16 kap. 27 och 28 §§ skollagen [2010:800]).

Omfattningen av studierna på nationella program anges i gymnasiepoäng (16 kap. 19 § skollagen). De nationella programmen omfattar 2 500 gymnasiepoäng.

Reformen innebar att tiden till fördjupning i yrkesämnen i yrkesprogrammen utökades något, dels genom att omfattningen av ämnena samhällskunskap och svenska reducerades med 50 respektive 100 gymnasiepoäng, dels genom att estetisk verksamhet togs bort. Samtidigt infördes ämnet historia med 50 gymnasiepoäng. Detta innebär att yrkesprogrammen vanligtvis endast innehåller 100 gymnasiepoäng svenska eller svenska som andraspråk och 100 gymnasiepoäng engelska. Samtidigt höjdes kraven för grundläggande behörighet till högskolan med 100 gymnasiepoäng i svenska eller svenska som andraspråk och 100 gymnasiepoäng i engelska. Totalt krävs alltså numera 300 gymnasiepoäng svenska eller svenska som andraspråk och 200 gymnasiepoäng engelska för sådan behörighet (7 kap. 5 § högskoleförordningen [1993:100] och 16 kap. 28 § skollagen).

Elever på nationella program kan få läsa fler kurser än vad som ryms inom de 2 500 gymnasiepoäng programmen omfattar. Det kallas utökad program. Vanligen krävs då ett särskilt beslut av rektorn, som först måste bedöma om eleven kan antas klara av att läsa mer än 2 500 gymnasiepoäng. Elever på yrkesprogram har dock rätt att utan särskilt beslut av rektorn läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet som utökad program (4 kap. 23 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

En annan möjlighet att läsa kurser som krävs för grundläggande behörighet är att använda det individuella valet, som omfattar 200 gymnasiepoäng, vilket regleras i bilaga 3 till skollagen. Inom det individuella valet har eleverna också rätt att välja en kurs i idrott och hälsa och minst en kurs i estetiska ämnen. Ofta finns dessutom möjlighet att läsa yrkeskurser. Vilka kurser som ska erbjudas

som individuellt val, utöver vad som angetts ovan, beslutas av huvudmannen (4 kap. 7 § gymnasieförordningen).

Majoriteten av yrkesprogrammen innehåller inte kurserna svenska 2 och 3 eller svenska som andraspråk 2 och 3 eller engelska 6 i sitt grundupplägg. Dessa kurser krävs för att eleverna ska få grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. I de båda yrkesprogrammen barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet är det dock obligatoriskt med 100 gymnasiepoäng i kursen svenska 2 alternativt kursen svenska som andraspråk 2. I yrkesprogrammet hotell- och turismprogrammet är kursen engelska 6 obligatorisk med 100 gymnasiepoäng. Elever på dessa tre program behöver därför bara välja att läsa 200 extra gymnasiepoäng för att uppnå grundläggande behörighet. Det betyder att eleverna på dessa tre program kan läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet inom ramen för det individuella valet. Elever på övriga yrkesprogram som vill ha högskolebehörighet måste utöver att använda det individuella valet läsa ett utökat program, om inte huvudmannen väljer att erbjuda en behörighetsgivande kurs som s.k. programfördjupning (4 kap. 5 och 6 §§ gymnasieförordningen).

I proposition 2017/18:184 Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program föreslogs att alla yrkesprogram skulle innehålla de kurser som krävs för att eleverna ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. Yrkesprogrammen skulle därför utökas med ytterligare kurser i svenska eller svenska som andraspråk och engelska. Vidare föreslogs att yrkesprogrammen barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet skulle utökas till 2 700 gymnasiepoäng och övriga yrkesprogram skulle utökas till 2 800 gymnasiepoäng (prop. 2017/18:184 s. 15–27). Riksdagen avsåg våren 2018 förslaget till lagändring (bet. 2017/18:UbU30, rskr. 2017/18:429). Utskottet anförde i sitt ställningstagande bl.a. att regeringens förslag riskerade att få en mycket liten effekt och snarare skulle leda till en försämrad genomströmning i gymnasieskolan på grund av högre arbetsbelastning för eleverna och att färre grundskoleelever skulle välja ett yrkesprogram. Förslaget kunde också enligt utskottet leda till färre sammanhållna skoldagar för eleverna då schemalaggingen skulle försvåras genom förslaget.

Utskottets ställningstagande

Behörighet till gymnasieskolan

När det gäller yrkandet om att alla nationella program ska ha lika höga behörighetskrav, dvs. att tolv godkända grundskoleämnen ska gälla för både yrkesprogram och högskoleförberedande program, anser utskottet att gällande regelverk är väl avvägt. Därmed avstyrker utskottet motion 2018/19:2837 (M) yrkande 4.

Grundläggande högskolebehörighet på yrkesprogram

Utskottet konstaterar att när det gäller yrkanden om att högskolebehörighet på yrkesprogram inte ska vara obligatorisk så är det i linje med gällande regelverk. Yrkandena får därmed anses tillgodosedda och utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:2054 (L) yrkande 2 och 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 100.

Introduktionsprogram

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om introduktionsprogrammet språkinträdning, att det ska bli möjligt att läsa enstaka kurser på nationella program innan en elev har avslutat sitt introduktionsprogram och inträttandet av ett preparandår för nyanlända elever.

Jämför reservation 18 (SD), 19 (C), 20 (V) och 21 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11 föreslås att det ska införas olika nivåer på introduktionsprogrammet språkinträdning. Motionärerna vill dela upp eleverna i två grupper: de som genomgått grundskolan respektive de som saknar grundskolebakgrund.

I kommittémotion 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 25 framförs att språkinträdningens program främst borde rikta sig till de elever som nyligen kommit till Sverige för att effektivisera språkinläringen.

I kommittémotion 2018/19:756 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 19 föreslås att det ska bli möjligt att läsa enstaka kurser på nationella program innan en elev har avslutat sitt introduktionsprogram. Enligt motionärerna skulle en sådan förändring kunna vara ett sätt att förkorta studietiden, förbättra inkluderingen och stärka känslan av utveckling och framsteg hos eleverna.

I partimotion 2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 begärs att det ska inrättas ett preparandår för nyanlända elever. Enligt motionärerna går få elever vidare till nationella program från introduktionsprogrammen och många slutar helt. Det är därför bättre med ett preparandår.

Bakgrund och gällande rätt

Gällande rätt

För de ungdomar som inte är behöriga till ett nationellt program finns det fem introduktionsprogram: preparandutbildning, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkinträdning (se dock redogörelsen för beslutade lagändringar nedan).

Introduktionsprogrammen ska ge en individuellt anpassad utbildning, som tillgodoser elevernas olika utbildningsbehov och erbjuder tydliga utbildningsvägar. Introduktionsprogrammen ska leda till etablering på arbetsmarknaden och en så god grund för fortsatt utbildning som möjligt.

I skollagen finns närmare bestämmelser om syftet med vart och ett av de fem introduktionsprogrammen (17 kap. 3 §). Utöver vad som gäller för all gymnasieutbildning är syftet med

- preparandutbildning: att elever som fullföljt årskurs 9 i grundskolan utan att ha uppnått behörighet till ett visst nationellt program ska uppnå sådan behörighet
- programinriktat individuellt val: att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett nationellt yrkesprogram och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet
- yrkesintroduktion: att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram
- individuellt alternativ: att elever ska gå vidare till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller till arbetsmarknaden
- språkintröduktion: att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilket möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

Programinriktat individuellt val ska utformas för en grupp elever. Yrkesintroduktion får utformas för en grupp elever eller för en enskild elev. Övriga introduktionsprogram ska utformas för en enskild elev (17 kap. 4 §).

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds introduktionsprogrammen preparandutbildning, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion. Hemkommunen ansvarar även för att elever från grundsärskolan erbjuds yrkesintroduktion och individuellt alternativ, om de önskar en sådan utbildning. En kommun eller ett landsting som anordnar ett yrkesprogram får även anordna programinriktat individuellt val som är inriktat mot yrkesprogrammet (17 kap. 16 och 17 §§ skollagen).

För att en huvudman för en fristående skola ska få anordna preparandutbildning, individuellt alternativ och språkintröduktion måste skolan även anordna utbildning på ett nationellt program. En fristående gymnasieskola som anordnar ett yrkesprogram får anordna programinriktat individuellt val mot yrkesprogrammet samt yrkesintroduktion (17 kap. 28 § skollagen).

Riksdagen ställde sig våren 2018 bakom ett förslag om förbättrad struktur och kvalitet på introduktionsprogrammen (prop. 2017/18:183, bet. 2017/18:UbU23, rskr. 2017/18:309). De beslutade lagändringarna innebär bl.a. att från den 1 juli 2019 ska utbildningsplanen på introduktionsprogram även innehålla information om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. Från och med den 1 juli 2019 ersätts preparandutbildningen av programinriktat val (det program som nu heter programinriktat individuellt

val). Nyanlända elever som börjar på språkintrouktion ska få sina kunskaper bedömda. Det innebär att elevens bakgrund, skolerfarenheter, språk- och ämneskunskaper och eventuella yrkeserfarenheter ska kartläggas. Reglerna trädde i kraft den 1 juli 2018 men ska tillämpas på utbildning som påbörjas från och med den 1 juli 2019. Eleverna på introduktionsprogrammen ska vidare från och med den 1 juli 2018 ha rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning ska dock få minskas för en elev som begär det om huvudmannen för utbildningen bedömer att det finns särskilda skäl (17 kap. 6 § skollagen).

Från den 1 juli 2018 (prop. 2016/17:190, bet. 2017/18:UbU3, rskr. 2017/18:1) gäller också att en elev som har påbörjat ett introduktionsprogram ska ha rätt att fullfölja utbildningen enligt såväl huvudmannens utbildningsplan som den individuella studieplanen. Om eleven flyttar och byter huvudman ska rätten att fullfölja utbildningen utgå från såväl den nya huvudmannens utbildningsplan som en ny individuell studieplan. Om en elev har medgett att den individuella studieplanen ändras, har eleven rätt att fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen (17 kap. 15 § skollagen).

Urval av uppdrag till Skolverket

Skolverket har haft regeringens uppdrag (2017/1930/GV) att ta fram förslag till nationellt utformade sammanhållna yrkesutbildningar, s.k. yrkespaket, som ska kunna användas inom den kommunala vuxenutbildningen och för gymnasieskolans introduktionsprogram. Yrkespaketen har utformats tillsammans med branschföreträdare och är påbyggbara för att utgöra ett första steg mot en gymnasieexamen, vilket kan bidra till ökad genomströmning och etablering på arbetsmarknaden. Uppdraget redovisades i december 2017 (dnr 2017:702).

Skolverket fick i regleringsbrevet för 2018 i uppdrag att ge stöd för utveckling av introduktionsprogram. Enligt uppdraget ska Skolverket stödja huvudmän och rektorer i att stärka gymnasieskolans introduktionsprogram genom s.k. introduktionsprogramsutvecklare. Skolverket ska delredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 april 2019. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2021.

Skolinspektionens granskning

Skolinspektionen redovisar i rapporten Fortsatta utbildningsvägar efter språkintrouktion (februari 2019, dnr 400-2016-11440) en granskning av huvudmäns och skolors arbete för att ge nyanlända elever förutsättningar att gå vidare inom gymnasiet eller till vuxenutbildning efter språkintrouktion. Granskningen visar att de flesta huvudmän och skolor har god kunskap om gruppen nyanlända elever på språkintrouktion och om de särskilda behov dessa elever har för att kunna ta sig vidare inom utbildningssystemet. Däremot

behöver enligt Skolinspektionen vägledningen utvecklas, och rektorn behöver ta större ansvar för arbetet med att främja social inkludering.

Utskottets ställningstagande

Introduktionsprogrammen ska ge en individuellt anpassad utbildning, som tillgodoser elevernas olika utbildningsbehov och erbjuder tydliga utbildningsvägar. Introduktionsprogrammen ska leda till etablering på arbetsmarknaden och en så god grund för fortsatt utbildning som möjligt. Riksdagen ställde sig våren 2018 bakom förslag om förbättrad struktur och kvalitet på introduktionsprogrammen som bl.a. innebär att nyanlända elever som börjar på språkintrouktion ska få sina kunskaper bedömda och att eleverna på introduktionsprogram har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan. Skolverket har också i uppdrag att ge stöd för utveckling av introduktionsprogram. Mot bakgrund av de nyligen vidtagna lagstiftningsåtgärderna och Skolverkets pågående arbete ser utskottet inget behov av att förändra introduktionsprogrammen eller inrätta ett preparandår i linje med det som föreslagits av motionärerna. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2018/19:375 (SD) yrkande 11, 2018/19:756 (V) yrkande 19, 2018/19:2054 (L) yrkande 4 och 2018/19:2841 (C) yrkande 25.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om gymnasiestudier utomlands, gymnasieskolors informationsansvar när det gäller myndiga elever, drogtestar i skolan, naturbruksprogrammet, registerkontroll av personal i gymnasieskolan, betygsättning av gymnasiearbetet och arbetsplatsförlagt lärande på högskoleförberedande program.

Jämför reservation 22 (SD), 23 (M), 24 (KD) och 25 (M).

Motionerna

Gymnasiestudier utomlands

I motion 2018/19:480 av Robert Hannah och Helena Gellerman (båda L) yrkande 1 efterfrågas en översyn av hur svenska ungdomar lättare ska kunna tillgodogöra sig gymnasiepoäng för gymnasiestudier utomlands, särskilt inom språk. Motionären framhåller bl.a. att värdet av gymnasieutbyte är stort för den enskilda elevens utveckling. I yrkande 2 framhålls att många studenter som vill åka på utbyten inte har möjlighet att göra det på grund av bristande ekonomiska förutsättningar. Ett stipendieprogram borde därför enligt motionärerna instiftas för behövande och särskilt begåvade studenter för att de ska kunna åka på utbyten.

Gymnasieskolors informationsansvar när det gäller myndiga elever

I motion 2018/19:548 av Lotta Finstorp (M) efterfrågas en översyn av skolans möjlighet att skriva en frivillig förbindelse mellan elev, skola och vårdnadshavare som ger skolan rätt att i olika sammanhang ta kontakt med hemmet under hela studietiden även när eleven blir myndig. Tanken med detta är att många unga mår psykiskt dåligt och det finns en problematik runt kommunikationen med dessa ungdomar när de blir myndiga. Motionären betonar vidare vikten av en god kontakt mellan elev, skola och vårdnadshavare.

Drogtester i skolan

I motion 2018/19:1189 av Margareta Cederfelt (M) framförs att man bör överväga drogtester i gymnasieskolan. Enligt motionären måste åtgärder vidtas för att motverka brukandet av droger på landets gymnasieskolor.

I motion 2018/19:581 av Roger Hedlund (SD) begärs att det ska bli möjligt att införa drogtester i skolan. Enligt motionären skulle införandet av drogtester i skolorna kunna skapa ett positivt gruppsytryck som innebär att eleverna lättare kan motivera sig själva och sin omgivning att inte nyttja narkotika.

Naturbruksprogrammet

Enligt kommittémotion 2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 3 bör gymnasieskolans naturbruksprogram även i fortsättningen ha möjlighet att erbjuda elever att läsa in särskild behörighet till högskolan.

I motion 2018/19:780 av Sten Bergheden (M) yrkande 1 begärs att de svenska skogs- och lantbruksskolorna ska tilldelas en roll vid utformningen av en livsmedelsstrategi för Sverige. I yrkande 2 begärs en översyn av hur skogs- och lantbruksskolorna kan stärkas ekonomiskt. Vidare efterfrågas i yrkande 3 en långsiktig strategi för hur de olika utbildningarna på skogs- och lantbruksskolorna kan bli än mer attraktiva för ungdomar. I yrkande 4 begärs att Skaraborg ska bli ett försöksområde för att generellt stärka skogs- och lantbruksskolorna och göra dem mer attraktiva.

I kommittémotion 2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 38 betonas vikten av att stärka jordbruksutbildningarna och se till att de håller hög kvalitet. Motionärerna framhåller att jordbruksföretagen har svårt att locka unga och få tag på utbildad personal.

Registerkontroll av personal i gymnasieskolan

I motion 2018/19:2126 av Fredrik Lundh Sammeli (S) begärs att den registerkontroll som omfattar personal anställda i skolan också ska omfatta anställda i gymnasieskolan. Barn är att betrakta som barn upp till 18 års ålder. Därför bör enligt motionären även personal i gymnasieskolan omfattas av registerkontroll.

Betygsättning av gymnasiearbetet

I kommittémotion 2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 5 begärs att gymnasiearbetet ska betygsättas enligt samma betygsskala som övriga kurser i gymnasieskolan.

Arbetsplatsförlagt lärande på högskoleförberedande program

I motion 2018/19:777 av Sten Bergheden (M) yrkande 1 efterfrågas en översyn av möjligheterna att införa arbetsplatsförlagt lärande också på de högskoleförberedande programmen. Avsaknaden av arbetsplatsförlagt lärande innebär enligt motionären en förlorad möjlighet till kontakt med arbetslivet för dessa elever.

Bakgrund och gällande rätt

Gymnasiestudier utomlands

Enligt 2011 års läroplan för gymnasieskolan ska internationella kontakter och utbildningsutbyte med andra länder främjas.

Eftersom gymnasieskolan består av kurser är det kurser som kan komma i fråga för tillgodoräknande efter gymnasiestudier utomlands. Man kan inte med automatik få ett helt läsår tillgodoräknat. Av 8 kap. 27 § gymnasieförordningen (2010:2039) följer att en elev som inte följt undervisningen i en kurs får, utan att eleven går igenom provning (se 15 kap. 28 § skollagen [2010:800] nedan), av rektorn ges betyget E på kursen, om det av betyg, intyg eller liknande framgår att eleven genom studier i utlandet eller på annat sätt förvärvat sådana kunskaper som behövs för betyget E och kursen anordnas vid skolenheten.

Vill en elev efter gymnasiestudier utomlands ha högre betyg än E återstår provning. En elev i gymnasieskolan som vill ha betyg har rätt att genomgå provning (15 kap. 28 § skollagen). Rätten till provning omfattar alla kurser och det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan om eleven inte tidigare har fått betyg på kursen eller gymnasiearbetet eller om eleven har fått betyget F (8 kap. 24–25 §§ gymnasieförordningen).

Möjligheten att genomgå gymnasial utbildning helt eller delvis i ett annat nordiskt land finns reglerat i ett avtal med Danmark, Finland, Island och Norge om nordisk utbildningsgemenskap på gymnasienivå (SÖ 2008:8).

De s.k. ettårsprogrammen administreras av Universitets- och högskolerådet och ger svenska gymnasieelever möjlighet att studera ett läsår i Frankrike, Spanien, Tyskland eller Österrike. Syftet är att eleverna ska förbättra sina språkkunskaper och få en ökad förståelse för andra europeiska kulturer. Eleverna får studiebidrag och ett inackorderingstillägg per månad.

Om man är elev på gymnasiets yrkesprogram har man möjlighet att genomföra praktik eller arbetsplatsförlagt lärande (APL) i utlandet via programmet Atlas praktik, som administreras av Universitets- och högskolerådet. Möjligheter till APL utomlands finns även i Europa via EU:s

program Erasmus+ mobilitet yrkesutbildning. Man kan också göra praktik i Norden eller Baltikum via programmet Nordplus Junior som är Nordiska ministerrådets program för samarbete och utbyte inom Norden och Baltikum.

Gymnasieskolors informationsansvar när det gäller myndiga elever

Av 15 kap. 16 § andra stycket skollagen (2010:800) framgår att om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. Denna lagreglering gäller endast omyndiga elever (prop. 2009/10:165 s. 783). Det finns dock inget hinder för att den enskilda eleven lämnar sitt samtycke till att skolan lämnar ut uppgifter till föräldrarna.

Justitieombudsmannen (JO) har gjort följande uttalande om en myndig elevs integritetsskydd:

Sedan en person fyllt 18 år, är han myndig och har själv rätt att bestämma om sina personliga förhållanden. Något undantag för förhållanden som rör skolan finns i detta avseende inte. Eleven är beträffande sin skolgång således självständig gentemot sina föräldrar. En följd av detta är att normal sekretess råder för skolans uppgifter om eleven även i förhållande till föräldrarna.

Det finns mot bakgrund av det nu anförda inte längre något skäl för skolan att sedan en elev uppnått myndighetsåldern, kontakta elevens föräldrar i frågor som rör elevens förhållanden i skolan. Däremot är skolan skyldig att på en förälders begäran lämna ut uppgifter som inte omfattas av sekretess i den mån uppgifterna finns noterade i allmän handling (JO-beslut den 28 augusti 1997, dnr 4877-1996).

JO har vidare uttalat att om det är fråga om en nödsituation kan föräldrarna underrättas trots att eleven är myndig (JO-beslut den 22 april 1994, dnr 4436-1993).

Drogtester i skolan

Skollagen (2010:800) reglerar inte drogtester av gymnasieelever. Enligt 2 kap. 6 § regeringsformen är dock varje medborgare gentemot det allmänna skyddad mot påtvingade kroppsliga ingrepp. Detta skydd får, enligt 20 § första stycket samma kapitel, under vissa förutsättningar begränsas genom lag. Urinprovstagning anses vara ett sådant kroppsligt ingrepp som avses i 2 kap. 6 § regeringsformen (se t.ex. JO 2010/11 s. 509 [dnr 479-2010]). Åtgärder som innebär att gymnasieelever tvingas genomgå drogtest genom urinprovstagning kräver alltså lagstöd. Det finns inga sådana bestämmelser i skollagen eller någon annan lag.

Justitieombudsmannen (JO) har i ett beslut från 2010 kommit fram till att slumpvisa drogtester av gymnasieelever är tillåtna om elevens reella och fullt frivilliga samtycke införskaffats vid varje enskilt testtillfälle. JO ser samtidigt svårigheter med att genomföra drogtester och menar att det kan "... däremot

uppstå situationer när den enskildes samtycke till att lämna ett prov inte framstår som reellt” och att ”Det ställs därmed stora krav på berörd personal att säkerställa att elevens medverkan är i egentlig mening frivillig ...”. JO menade avslutningsvis att det fanns skäl att överlämna en kopia av beslutet för kännedom till Utbildningsdepartementet (JO 2010/11 s. 509 [dnr 479-2010]). Skolinspektionen har därefter i ett brev (dnr 2010:3546) till Utbildningsdepartementet påtalat behovet av förtydliganden i lagstiftningen om drogtestar på skolområdet.

Skolinspektionen avråder i dagsläget skolor från att genomföra drogtestar med motiveringen att det är svårt att bedöma om ett drogtest genomförs med ett fullt och reellt samtycke utan tvång (Skolinspektionens webbplats).

Naturbruksprogrammet

Utbildningarna på de tidigare skogs- och lantbruksskolorna är sedan i början av 1970-talet en del av gymnasieskolan och finns numera på det treåriga naturbruksprogrammet. Naturbruksprogrammet är ett yrkesprogram och har fyra olika inriktningar: djur, lantbruk, skog och trädgård.

Skolverket redovisade i maj 2018 ett regeringsuppdrag att föreslå förändringar av sju nationella program, bl.a. naturbruksprogrammet, i gymnasieskolan i syfte att möta efterfrågan från branscherna. (dnr 2018:00570). Av bilagan till redovisningen framgår att Skolverket för naturbruksprogrammet föreslår nya och delade inriktningar, naturturism, djurvård och hästhållning, samt ökar omfattningen av inriktningarna till mellan 500 och 700 poäng. Med andra ord föreslås att naturbruksprogrammet ska ha sex inriktningar: djurvård, hästhållning, lantbruk, naturturism, skogsbruk och trädgård. Förslaget påverkar också examensmålen för bl.a. inriktningarna lantbruk och skog. Vidare framgår av bilagan att eleverna inom programmet ska ges möjligheter att läsa kurser som ger särskild behörighet för högskolestudier mot områdena djurvård, hästhållning, lantbruk, naturturism, skogsbruk och trädgård. Regeringen har ännu inte fattat beslut med anledning av Skolverkets förslag.

Registerkontroll av personal i gymnasieskolan

Enligt 2 kap. 31 § skollagen (2010:800) ska en person som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan samt inom viss annan pedagogisk verksamhet lämna ett utdrag ur belastningsregistret till den som erbjuder anställningen. Även den som erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring, arbetspraktik eller liknande i en sådan verksamhet ska lämna ett utdrag ur belastningsregistret. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Om registerkontroll inte har utförts får personen inte anställas, ges uppdrag eller praktiktjänstgöring. Utdraget ska i förekommande fall innehålla en anteckning om mord, dråp, grov misshandel, människorov och grovt rån samt sexualbrott och barnpornografibrott. Det är inte någon förutsättning för anställning att

anteckning i registret saknas. Arbetsgivaren avgör själv om en arbetssökande med anteckning i registerutdraget ändå ska anställas (prop. 2009/10:165 s. 280).

Lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn trädde i kraft den 18 december 2013 (prop. 2012/13:194, bet. 2013/14: JuU8, rskr. 2013/14:36). Lagen är ett led i genomförandet av EU:s direktiv om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi. Lagen innebär en skyldighet för den som erbjuds en anställning, ett uppdrag eller en praktiktjänstgöring inom vissa verksamheter att på begäran visa upp ett utdrag ur belastningsregistret, om arbetet innebär direkt och regelbunden kontakt med barn. För att uppfylla direktivet krävs att utdragen i förekommande fall innehåller uppgifter om sexualbrott mot barn och barnpornografibrott. Av propositionens författningskommentar framgår att lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn är tillämplig vid rekrytering av personal till gymnasieskola och gymnasiesärskola (prop. 2012/13:194 s. 48).

En viktig skillnad mellan skollagens bestämmelser om registerkontroll och bestämmelserna i lagen om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn är att det enligt den sistnämnda lagen är frivilligt för arbetsgivaren eller uppdragsgivaren att begära registerutdrag, medan registerkontrollen är obligatorisk enligt skollagen.

I Lagrådsremissen Offentlighetsprincipen ska gälla i fristående skolor, som överlämnades till Lagrådet den 15 februari 2018, finns ett förslag om att registerkontroll även ska gälla bl.a. den som erbjuds anställning inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (se s. 69–73). Någon proposition med förslag om att registerkontroll ska vara obligatorisk i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan har ännu inte överlämnats till riksdagen.

Betygsättning av gymnasiearbetet

Enligt 15 kap. 22 § skollagen ska betyg sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete, och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan.

Enligt 15 kap. 25 § skollagen ska som betyg på gymnasiearbetet och examensarbetet någon av beteckningarna E eller F användas. Betyget E ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. I annat fall ska betyget F användas.

I förarbetena till lagrummet sägs att om gymnasiearbetet är kopplat till examensmålen förstärks den holistiska synen på utbildningens innehåll, där samtliga kurser som ingår i utbildningen ska bidra till att den leder till de kunskaper och kompetenser som uttrycks i examensmålen. Däremot ska inte gymnasiearbetet ha karaktären av examensprov av den art som förekommer i vissa andra europeiska länder. Därmed finns inte behov av en graderad betygsättning och inte heller av betygskriterier (prop. 2008/09:199 s. 119).

Arbetsplatsförlagt lärande på högskoleförberedande program

Av 16 kap. 16 § skollagen följer bl.a. att ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande (APL). Med arbetsplatsförlagt lärande avses enligt 1 kap. 3 § gymnasieförordningen (2010:2039) lärande på ett program som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan.

Arbetsplatsförlagt lärande ska enligt 4 kap. 12 § gymnasieförordningen förekomma på gymnasieskolans alla nationella yrkesprogram med minst 15 veckor. Inom den gymnasiala lärlingsutbildningen ska mer än hälften av utbildningen vara arbetsplatsförlagd. Varje vecka med arbetsplatsförlagt lärande motsvarar i gymnasieskolan 23 timmar garanterad undervisningstid. Av bestämmelsen följer vidare att huvudmannen får besluta att arbetsplatsförlagt lärande ska finnas på högskoleförberedande program och då också får besluta om i vilken omfattning.

Utskottets ställningstagande

Gymnasiestudier utomlands

Utskottet ser positivt på att gymnasieelever genomgår gymnasial utbildning helt eller delvis utomlands på t.ex. en IB-skola (International Baccalaureate) eller en annan skola. Möjligheter att bl.a. befästa språkkunskaper och ta del av andra kulturer kan för en ung människa vara av stor vikt både när det gäller personlig utveckling och framtida studier. Av 2011 års läroplan för gymnasieskolan framgår vidare att rektorn har ett särskilt ansvar att stimulera till internationella kontakter, samverkan och utbyten i utbildningen. Utskottet vill i sammanhanget också påminna om det avtal som sedan ett antal år finns mellan de nordiska länderna (SÖ 2008:8) om nordisk utbildningssamarbete på gymnasienivå. Vidare kan också nämnas de s.k. ettårsprogrammen, som administreras av Universitets- och högskolerådet och ger svenska gymnasieelever möjlighet att studera ett läsår i Frankrike, Spanien, Tyskland eller Österrike. Det finns också fler olika möjligheter för gymnasieelever att göra praktik utomlands.

Väl hemma i Sverige finns det efter studier på gymnasienivå under vissa förutsättningar möjlighet för en elev att av rektor få betyget E för en avslutad kurs. I annat fall finns det som huvudregel möjligheter för gymnasieeleven att genomgå prövning i alla kurser och det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan (15 kap. 28 § skollagen och 8 kap. 24–25 §§ gymnasieförordningen). Utskottet kan mot bakgrund av det ovan anförda inte se något behov av att ändra det gällande regelverket eller att vidta några andra åtgärder och avstyrker därmed motion 2018/19:480 (L) yrkandena 1 och 2.

Gymnasieskolans informationsansvar när det gäller myndiga elever

Utskottet anser i likhet med motionären att en god kontakt mellan elev, skola och vårdnadshavare är mycket viktigt för att skolan och elevhälsan på ett så tidigt stadium som möjligt ska kunna gå in och hjälpa elever som t.ex. har

problem relaterade till psykisk ohälsa. Detta måste dock ställas mot vikten av att värna och respektera myndighetsåldern. Ett uttryck för det sistnämnda får anses vara den gällande regleringen i skollagen (15 kap. 16 § andra stycket) som innebär att rektorn endast ska underrätta vårdnadshavare när frånvaro omfattar omyndiga elever. Utskottet vill även påminna om att Justitieombudsmannen uttalat att om det är fråga om en nödsituation kan föräldrarna underrättas trots att eleven är myndig. Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att några åtgärder från riksdagen inte är motiverade och avstyrker motion 2018/19:548 (M).

Drogtester i skolan

Utskottet kan konstatera att såväl Justitieombudsmannen som Skolinspektionen har identifierat svårigheter med den befintliga regleringen av drogtester inom skolområdet. Utskottet är dock i nuläget inte berett att ställa sig bakom någon ändring av gällande lagstiftning. Därmed avstyrks motionerna 2018/19:581 (SD) och 2018/19:1189 (M).

Naturbruksprogrammet

Motionärerna efterfrågar ett antal åtgärder som rör skogs- och lantbruksskolorna respektive jordbruksutbildningar. Eftersom skogs- och lantbruksskolorna sedan i början av 1970-talet är en del av gymnasieskolan och numera återfinns på det treåriga naturbruksprogrammet där bl.a. inriktningarna lantbruk och skog finns utgår utskottet från att det är naturbruksprogrammet som åsyftas med motionärernas förslag. När det sedan gäller motionärernas förslag i sak, dvs. att stärka skolorna som bedriver naturbruksprogram ekonomiskt, att stärka dessa skolor så att de blir mer attraktiva för ungdomar, att göra Skaraborg till ett försöksområde för att generellt stärka dessa skolor vill utskottet anföra följande:

Utskottet är visserligen av den uppfattningen att naturbruksprogrammet är viktigt bl.a. för att fylla rekryteringsbehovet för det svenska skogs- och jordbruket. Utskottet kan dock inte se att motionären har redovisat några bärande skäl som motiverar att de efterfrågade åtgärderna ska vidtas i förhållande till naturbruksprogrammet generellt eller specifikt vad gäller naturbruksprogrammet och dess skolor i Skaraborg. Utskottet vill i sammanhanget påminna om att Skolverket i maj 2018 redovisade ett regeringsuppdrag där verket föreslår förändringar av sju nationella program, bl.a. naturbruksprogrammet, i gymnasieskolan i syfte att möta efterfrågan från branscherna (dnr 2018:00570). Vidare ska eleverna enligt förslaget inom naturbruksprogrammet ges möjligheter att läsa kurser som ger särskild behörighet för högskolestudier mot områdena djurvård, hästhållning, lantbruk, naturturism, skogsbruk och trädgård, vilket efterfrågats av några motionärer. Regeringen har ännu inte fattat beslut med anledning av Skolverkets redovisning. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2018/19:780 (M)

yrkandena 1–4, 2018/19:2736 (KD) yrkande 38 och 2018/19:2837 (M) yrkande 3.

Registerkontroll av personal i gymnasieskolan

I lagrådsremissen Offentlighetsprincipen ska gälla i fristående skolor, som överlämnades till Lagrådet den 15 februari 2018, finns ett förslag om att registerkontroll av personal ska vara obligatorisk även inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Utskottet kan konstatera att förslaget ligger i linje med motionsönskemålet och ser ingen anledning att föregripa den pågående beredningen i Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) och avstyrker därmed motion 2018/19:2126 (S).

Betygsättning av gymnasiearbetet

Av förarbetena till skollagen framgår att gymnasiearbetet inte ska ha karaktären av examensprov av den art som förekommer i vissa andra europeiska länder. Därmed finns enligt lagstiftaren inte behov av en graderad betygssättning och inte heller av betygskriterier (prop. 2008/09:199 s. 119). Utskottet delar den bedömning som gjordes i förarbetena i samband med att det gällande regelverket infördes och avstyrker därmed motion 2018/19:2837 (M) yrkande 5.

Arbetsplatsförlagt lärande på högskoleförberedande program

När det gäller frågan om att införa arbetsplatsförlagt lärande på de högskoleförberedande programmen vill utskottet påpeka att det redan i dag finns en möjlighet för huvudmän för högskoleförberedande program att besluta om och i vilken omfattning arbetsplatsförlagt lärande ska finnas på dessa program. Utskottet anser att det nuvarande regelverket är väl avvägt och avstyrker motion 2018/19:777 (M) yrkande 1.

Reservationer

1. Ämnesbetyg, punkt 1 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2 och

avslår motionerna

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,

2018/19:2000 av Hanna Westerén (S) och

2018/19:2739 av Annika Hirvonen Falk och Leila Ali-Elmi (båda MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Dagens kursgymnasium har funnits sedan mitten på 1990-talet. Kursgymnasiet innebär att eleverna läser kurser och får ett slutbetyg efter varje avslutad kurs. Efter en så lång tid finns det skäl att utvärdera det kursbaserade gymnasiets svagheter och styrkor och hur det har påverkat elevernas kunskapsresultat.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

2. Ämnesbetyg, punkt 1 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6 och

avslår motionerna

2018/19:2000 av Hanna Westerén (S),

2018/19:2739 av Annika Hirvonen Falk och Leila Ali-Elmi (båda MP) yrkande 4 och
2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi vill att ämnesbetygen i gymnasieskolan ska återinföras och således avskaffa det nuvarande systemet där eleverna får betyg efter varje kurs. Det har lagts fram många rapporter om ökad stress, osäkerhet och orättvisor som sätts i samband med det nuvarande systemet med kursbetyg. Inte minst för elevernas skull anser vi att ämnesbetygen ska återinföras.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

3. Examensprov, punkt 2 (L)

av Roger Haddad (L) och Mats Persson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5.

Ställningstagande

Gymnasieskolan bör förändras från dagens kursutformade skola till en mer samlad ämnesutformad skolform. Ett nationellt gymnasieprov bör även införas. Gymnasieprovet ska vara ett examensprov och ska kunna ersätta nationella prov. När den kursutformade gymnasieskolan ersätts med ett ämnesgymnasium blir det naturligt att ett samlat ämnesprov genomförs i slutet av det tredje året på gymnasieskolan som en bekräftelse på den samlade ämneskunskap eleven har fått under sina gymnasiestudier. Prov bör finnas både på högskoleförberedande program och på yrkesprogram, men kan vara utformade på olika sätt. För att få examen ska godkänt på gymnasieprovet krävas. Det ska finnas möjlighet att senare göra om ett prov eller delar av ett prov man fått underkänt i.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

4. Undervisningstid, punkt 3 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 1 och

avslår motion

2018/19:1059 av Adnan Dibrani m.fl. (S).

Ställningstagande

Gymnasieutredningen (SOU 2016:77) konstaterar att antalet undervisningstimmar är lågt, och många elever vittnar om många håltimmar och lärarlösa lektioner. Lärarnas Riksförbund konstaterar att bland deras lärare kan undervisningstiden variera med upp till 30 procent mellan skolor för samma kursinnehåll. Typvärdet motsvarar 86 timmar per hundrapoängskurs, vilket motsvarar en undervisningstid på under 20 timmar per skolvecka. Detta ligger i linje med att den garanterade undervisningstiden motsvarar 2 180 timmar för de högskoleförberedande programmen och 2 430 timmar för yrkesprogrammen. Sverige kan inte förvänta sig att nå högre resultat i skolan utan att öka antalet undervisningstimmar.

Vi vill därför att regeringen tillsätter en utredning för att säkerställa att alla gymnasieelever får den undervisningstid de har rätt till.

5. Planering och dimensionering av platser på gymnasieskolan, punkt 4 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 7 och

avslår motionerna

2018/19:2202 av Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S) och

2018/19:2529 av Mikael Larsson och Anders Åkesson (båda C).

Ställningstagande

Drygt 40 procent av alla elever på gymnasiet går på något av de högskoleförberedande programmen: samhällsvetenskaps-, naturvetenskaps- och ekonomiprogrammet. Det fjärde största programmet är introduktionsprogrammet språkintrödn som samlar nyanlända elever utan tillräckliga kunskaper i svenska. Samtidigt finns en dokumenterad arbetskraftsbrist inom många yrkesområden, vilket spås på av att alltför få elever väljer ett yrkesprogram. Det finns därför anledning att stärka styrningen av antalet platser på de olika gymnasieprogrammen.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

6. Tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå, punkt 5 (S, V, MP)

av Gunilla Svantorp (S), Pia Nilsson (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Daniel Riazat (V), Linus Sköld (S), Tomas Kronståhl (S) och Gustav Fridolin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1,

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 98 och

2018/19:2918 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 18.

Ställningstagande

Samhället och arbetsmarknaden förändras i allt snabbare takt och kraven på kunskap och kompetens ökar. Fler människor kommer att behöva kompetensutvecklas i sitt yrke eller helt byta bana i arbetslivet när gamla jobb försvinner. Därför behöver alla gymnasieutbildningar ha en bred och gemensam kunskapsbas som håller dörrarna öppna för framtida studier.

I samband med gymnasiereformen 2011 minskade intresset för att läsa ett yrkesprogram dramatiskt. Under senare år har regeringen gjort stora insatser för att öka yrkesprogrammets attraktivitet och trenden har vänt, men det är fortfarande för få elever som väljer ett yrkesprogram. Det är allvarligt i ett läge där bristen på arbetskraft är akut i många branscher. För att öka attraktiviteten i yrkesprogrammen och rusta eleverna med de kunskaper som efterfrågas på arbetsmarknaden behöver möjligheten att läsa grundläggande behörighet stärkas.

Vår utgångspunkt är att alla elever ska få det stöd de behöver för att kunna bli behöriga till ett nationellt gymnasieprogram och ta en gymnasieexamen. Men vi ser samtidigt att det för vissa grupper finns stora utmaningar. Alltför

många elever lämnar grundskolan utan behörighet till ett nationellt program, och gymnasieskolan har de senaste åren tagit emot en stor grupp nyanlända. Det har ökat behoven av att kunna anpassa gymnasieutbildningen efter den enskilda elevens förutsättningar.

Regeringen har därför låtit Skolverket tillsammans med branscherna ta fram påbyggbara yrkespaket för elever på introduktionsprogram, som stegvis ska kunna leda till en gymnasieexamen. Yrkespaketen består av kurser från de nationella yrkesprogrammen och ger de yrkeskunskaper som efterfrågas på arbetsmarknaden. Utbildningarnas omfattning varierar beroende på branschens behov. De kan därmed ge unga en snabb väg in i arbetslivet, samtidigt som Kunskapslyftet och en rätt till behörighetskomplettering via komvux erbjuder generösa möjligheter att läsa in de kurser som saknas för en fullständig gymnasieexamen.

Mot bakgrund av att regeringen redan har tagit initiativ för att underlätta studiegången för elever på introduktionsprogrammen och att det fortfarande är för tidigt att utvärdera effekterna av yrkespaketen är det vår mening att det inte bör inrättas en tvåårig yrkesskola. Vi anser inte att ytterligare en ny skolform är lösningen på gymnasieskolans problem och vi ser med oro på att den flexibilitet och anpassning till respektive bransch behov som präglar yrkespaketen vad gäller utbildningens längd helt och hållet saknas i förslaget.

Det är därmed vår mening att motionsyrkandena om tvåårig yrkesskola bör avstyrkas.

7. Tvåårigt praktiskt gymnasieprogram, punkt 6 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Gymnasieskolan har just nu stora problem med elever som inte fullföljer sina utbildningar. Man måste acceptera att det finns en kategori ungdomar som för det första snabbt vill ut på arbetsmarknaden och börja försörja sig själva och för det andra inte är motiverade att studera teoretiska ämnen på gymnasiet. Genom att i praktiken tvinga dessa ungdomar att läsa treåriga program bidrar det nuvarande systemet till att fler ungdomar hoppar av gymnasiet. Vi vill därför återinföra de tvååriga praktiska gymnasieprogrammen med mindre

teoretiskt innehåll. Den som så vill ska sedan kunna bygga på sin tvååriga utbildning med ett tredje år och därigenom stärka sin teoretiska profil.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

8. Branschskola, punkt 7 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

För att bättre matcha elever mot smala yrkesområden där det råder brist på utbildad arbetskraft vill vi se en utökad satsning på branschskolor. Det ger företag en möjlighet att i egen regi, eller tillsammans med en befintlig skola, utforma en yrkesutbildning efter branschens kompetensbehov. Branschskolorna ska finnas på strategiskt utvalda platser i landet och fungera som kompetenscentrum där de bästa yrkeslärarna med den senaste utrustningen kan samlas.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

9. Samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden, punkt 8 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 3, 9 och 10 samt avslår motionerna
2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 1,
2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlqvist (båda S) yrkande 2 och

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 22.

Ställningstagande

Många ungdomar vill inte ägna sig åt teoretiska studier efter gymnasieskolan utan föredrar en yrkesinriktad gymnasieutbildning som ger dem arbete direkt efter avklarade studier. Vi är därför positivt inställda till dagens system med en tydligare uppdelning mellan yrkesinriktade och studieförberedande program, vilket förhoppningsvis leder till att fler elever lämnar gymnasieskolan med fullständiga betyg. Inte minst vad det gäller yrkesprogrammen är det av största vikt att gymnasieskolorna utvecklar ett starkt samarbete med det lokala näringslivet.

Det har visat sig att alltför många ungdomar i dag väljer rent teoretiska utbildningar, där arbetsmarknadens behov inte står i proportion till antalet elever som väljer vissa inriktningar. Vi vill ge dessa ungdomar en andra chans att bli anställningsbara i industrin genom att införa en s.k. teknikbrygga. Det innebär att man under två terminer stärker sina kunskaper i teoretiska och praktiska ämnen varefter man får en termin betald praktik hos ett lokalt industriföretag. Vissa ungdomar kommer därmed att få behörighet att söka sig vidare till högre utbildning, men huvudsyftet är att generera gymnasieingenjörer som kan anställas och vidareutbildas inom industrin.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

10. Samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden, punkt 8 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 22 och avslår motionerna

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 3, 9 och 10,

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 1 och

2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlgvist (båda S) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att fler gymnasiala yrkesutbildningar bör bli yrkescollege och att lärlingsutbildningarna bör ta fasta på systemet för teknikcollege med företagsrepresentanter i regionala styrgrupper.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

11. Breddad och förstärkt gymnasial lärlingsutbildning, punkt 9 (M, C, KD, L)

av Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Jimmy Loord (KD), Mats Persson (L) och Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 99.

Ställningstagande

Alliansregeringen återinförde lärlingsutbildningarna i Sverige, vilket har gett fler unga möjligheten till jobb. För att svara på arbetsmarknadens efterfrågan på kvalificerad arbetskraft och ge fler unga möjlighet till eget arbete bör det ses över hur lärlingsutbildningarna kan utökas och breddas samt hur antalet yrkescollege kan bli fler. Yrkescollege ska fungera som kompetenscentrum där de bästa yrkeslärarna med den senaste utrustningen kan samlas.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

12. Lärlingsanställning, punkt 10 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 27 samt

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 20 och 21 samt avslår motion

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3.

Ställningstagande

Gymnasiets yrkes- och lärlingsutbildningar måste utökas och breddas. I Sverige har utvecklingen av lärlingsystemet varit för långsam och inverkan

på arbetsmarknaden för liten. Ett skäl är att mycket få lärlingar, bara 200–300, erbjuds anställning som lärlingar, till skillnad från i Tyskland där anställning är regel.

Mot den bakgrunden föreslås en kraftfull satsning på fler lärlingsanställningar som innebär en rätt för företag att anställa lärlingar genom gymnasial lärlingsanställning med en timlön motsvarande fullt studiemedel samt en höjd ersättning till arbetsgivare som anställer gymnasielärlingar. Det ska också införas lärlingsråd där handelskammare och branscher kan vara med regionalt och lokalt och påverka utformningen av lärlingsutbildningarna.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

13. Lärlingsanställning, punkt 10 (L)

av Roger Haddad (L) och Mats Persson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och

avslår motionerna

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 27 samt

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 20 och 21.

Ställningstagande

Lärlingsutbildningen ska vara en långsiktigt hållbar utbildning som är relevant och verklighetsnära och leder till jobb. Lärlingsplatserna ska likna en anställning, dvs. det ska vara fråga om s.k. branschlärlingar med en riktig lärlingslön, som förväntas övergå i en tillsvidareanställning. Företagen måste bli fullt involverade och ansvariga för att utforma den arbetsplatsförlagda yrkesutbildningen och garantera dess kvalitet. Företagen väljer sedan vilka lärlingar de vill ta emot, som vid vanliga anställningsintervjuer. Utbildningarna får då kvalitet och status. För att svara mot arbetsmarknadens efterfrågan på kvalificerad arbetskraft och ge fler unga möjlighet till jobb måste lärlingsutbildningarna utökas och breddas.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

14. Nya inslag på de nationella programmen, punkt 11 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 13 och

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 8 och
avslår motionerna

2018/19:1129 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2018/19:1291 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 26,

2018/19:2041 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11,

2018/19:2078 av Cecilie Tenfjord Toftby (M),

2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 7,

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19,

2018/19:2338 av Jonas Eriksson (MP),

2018/19:2552 av Rickard Nordin (C) yrkande 6,

2018/19:2577 av Ida Drougge (M) och

2018/19:2850 av Anders Åkesson och Johan Hedin (båda C).

Ställningstagande

Ung Företagsamhet (UF) är en ideell och obunden utbildningsorganisation med syftet att tillsammans med skolan införa entreprenörskap och ett engagerat näringsliv i utbildningssystemet. Ung Företagsamhet bidrar till att barn och unga får möjlighet att träna och utveckla sin kreativitet och företagsamhet och sitt entreprenörskap. Praktisk övning i entreprenörskap har många goda effekter. Det leder till att fler senare i livet startar företag, ökar kvaliteten på de startade företagen och bidrar till att kvinnor startar företag tidigare än genomsnittet. Därför bör alla skolor kunna erbjuda sina elever utbildning om företagande och företagares villkor, exempelvis genom UF-företagande. Det är rimligt att anta att fler företag skulle startas över tid om fler elever erbjuds och väljer att driva UF-företag. Vi anser också att det bör göras ett kvalitetslyft av UF-verksamheten.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

15. Nya inslag på de nationella programmen, punkt 11 (L)

av Roger Haddad (L) och Mats Persson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2041 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11 och avslår motionerna

2018/19:1129 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2018/19:1291 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 26,

2018/19:2078 av Cecilie Tenfjord Toftby (M),

2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 7,

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19,

2018/19:2338 av Jonas Eriksson (MP),

2018/19:2552 av Rickard Nordin (C) yrkande 6,

2018/19:2577 av Ida Drougge (M),

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 13,

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 8 och

2018/19:2850 av Anders Åkesson och Johan Hedin (båda C).

Ställningstagande

När fler vårdbiträden anställs inom vården och den vårdnära servicen byggs ut är det samtidigt viktigt att ytterligare tydliggöra undersköterskornas särskilda kompetens och utbildning genom att införa en undersköterskeexamen. Yrkesidentiteten är viktig och en examen är en kvalitetsstämpel på utbildningen.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

16. Behörighet till gymnasieskolan, punkt 12 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Gymnasieutredningen (SOU 2016:77) föreslog att alla nationella program i gymnasieskolan bör ha lika höga behörighetskrav. Tolv godkända grundskoleämnen ska gälla som behörighetskrav både för yrkesprogram och högskoleförberedande program. Det innebär att samtliga förkunskapskrav bör höjas ytterligare för att garantera att gymnasieutbildningen kan bedrivas på rätt nivå. Vi står bakom Gymnasieutredningens förslag i denna del.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

17. Grundläggande högskolebehörighet på yrkesprogram, punkt 13 (M, C, KD, L)

av Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Jimmy Loord (KD), Mats Persson (L) och Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2 och

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 100.

Ställningstagande

I gymnasieskolan finns i dag högskoleförberedande program och yrkesprogram. På yrkesprogram ska högskolebehörighet inte vara obligatoriskt, men möjligt att välja till. Rektor ansvarar för att tillvalet så långt som möjligt är praktiskt genomförbart för den enskilda eleven. För den som inte har läst in grundläggande högskolebehörighet under gymnasiestudierna ska stora möjligheter finnas att med goda villkor läsa in behörigheten senare i livet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

18. Introduktionsprogram, punkt 14 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11 och avslår motionerna

2018/19:756 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 19,

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 och

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 25.

Ställningstagande

Introduktionsprogrammet språkintröduktion är ett program som är till för ungdomar som nyligen har anlänt till Sverige. Utbildningen har därför stort fokus på det svenska språket. Det stora antalet nyanlända de senaste åren har dock påverkat programmet på ett negativt sätt. Vidare finns det stora skillnader i förkunskaper hos eleverna på programmet, allt från elever som har genomgått grundskola till elever utan tidigare skolgång. Att mängden elever har ökat kraftigt gör förstås situationen ännu svårare. För att ge varje individ en större chans att lyckas bör därför en ny nivåindelning av eleverna införas på programmet. Vi vill därför dela upp eleverna i två olika grupper: de som har genomgått grundskola och de som inte har genomgått grundskola.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

19. Introduktionsprogram, punkt 14 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 25 och avslår motionerna

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11,

2018/19:756 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 19 och

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4.

Ställningstagande

För att effektivisera språkinläringen på introduktionsprogrammet språkintröduktion bör programmet främst rikta sig till de elever som nyligen kommit till Sverige. De elever som under grundskolan har godkänt i vissa ämnen men inte i ämnet svenska borde i stället med rätt insatser kunna gå vidare till ett annat introduktionsprogram.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

20. Introduktionsprogram, punkt 14 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:756 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 19 och avslår motionerna

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11,

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 och

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 25.

Ställningstagande

För att gå vidare till ett nationellt gymnasieprogram eller till en annan utbildning behöver en nyanländ eller en asylsökande först gå igenom ett introduktionsprogram. Eleverna på introduktionsprogrammen är i många fall skilda från dem som läser de nationella programmen, och många av eleverna som läser på introduktionsprogrammen upplever att de står och stampar utan att komma vidare. En möjlighet att kunna läsa enstaka kurser på ett nationellt program i väntan på att helt kvalificera sig för programmen skulle kunna vara ett sätt att mer effektivt förkorta studietiden, förbättra inkluderingen och stärka känslan av utveckling och framsteg hos eleverna.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

21. Introduktionsprogram, punkt 14 (L)

av Roger Haddad (L) och Mats Persson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 och avslår motionerna

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11,

2018/19:756 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 19 och

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 25.

Ställningstagande

I dag är introduktionsprogrammet språkintröduktion det snabbast växande gymnasieprogrammet. En utvärdering från Skolverket (2016) visar att endast 30 procent av eleverna har gått vidare till ett av de nationella programmen i gymnasieskolan tre år efter att de började på språkintröduktion. Nästan hälften hade slutat gå på gymnasiet helt och hållet. Intröduktionsprogrammen har blivit en återvändsgränd för alltför många elever. Detta innebär ett slöseri för både individen och samhället. Vi vill i stället att ett särskilt preparandår inrättas för nyanlända elever som siktar på att snabbt börja på gymnasiets högskoleförberedande program.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

22. Drogtester i skolan, punkt 16 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:581 av Roger Hedlund (SD) och
avslår motion

2018/19:1189 av Margareta Cederfelt (M).

Ställningstagande

Vi ser i dag ett hårdnande klimat i skolorna där en del av problemet är missbruk av droger. Skolan ska vara en plats som främjar studier och skolmiljön ska vara fri från droger. Genom att införa en möjlighet till drogtestar kan man hitta de ungdomar som använder droger på ett tidigt stadium och därmed förebygga utslagning, familjetragedier, kriminalitet och andra negativa följd effekter. Det innebär även en samhällsekonomisk besparing. Genom att införa en möjlighet till drogtestar i skolorna skulle man kunna skapa ett positivt gruppträck där elever lättare kan motivera för sig själva och sin omgivning varför de inte ska nyttja narkotika.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

23. Naturbruksprogrammet, punkt 17 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 3 och
avslår motionerna
2018/19:780 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1–4 och
2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 38.

Ställningstagande

Skolverket har lämnat ett förslag till regeringen om bl.a. nya inriktningar inom naturbruksprogrammet. Vi anser att det är viktigt att elever på gymnasieskolans naturbruksprogram även i fortsättningen ska ha möjlighet att läsa in särskild behörighet till högskolan.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

24. Naturbruksprogrammet, punkt 17 (KD)

av Jimmy Loord (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 38 och
avslår motionerna
2018/19:780 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1–4 och
2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

I dag har jordbruksföretagen problem med att få tag på utbildad personal. Jordbruksskolorna har svårt att locka unga. Det är viktigt att kvaliteten på jordbruksutbildningarna håller en hög klass. De gröna näringarna behöver i studievägledningen lyftas fram som en framtidsbransch.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

25. Betygsättning av gymnasiearbetet, punkt 18 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 5.

Ställningstagande

Dagens gymnasiearbete som elever genomför under det tredje året på gymnasiet är en obligatorisk kurs på 100 gymnasiepoäng. Vi vill att gymnasiearbetet betygsätts enligt samma betygsskala som övriga kurser i gymnasieskolan.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på yrkesgymnasium och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tvåårigt yrkesgymnasium och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ämnesbetyg i stället för kursbetyg och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla samarbetet mellan gymnasieskolan och det lokala näringslivet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ungdomar som inte blivit anställningsbara genom sitt första gymnasieval en andra chans genom att erbjuda två terminers gymnasiestudier samt en termin betald praktik och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa olika nivåer i introduktionsprogrammet Språkintröduktion på gymnasiet efter förkunskaper och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:480 av Robert Hannah och Helena Gellerman (båda L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur svenska ungdomar lättare ska kunna tillgodogöra sig gymnasiepoäng för gymnasiestudier utomlands, särskilt inom språk, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur svenska ungdomar ska kunna få ta med sig skolpengen när de åker på gymnasiestudier utomlands och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:548 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en god kontakt mellan elever, skolor och vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:581 av Roger Hedlund (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att införa drogtester i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:756 av Christina Høj Larsen m.fl. (V):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att göra det möjligt att läsa enstaka kurser på nationella program före avslutat introduktionsprogram och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:777 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över förutsättningarna för praktik på alla gymnasieprogram och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:780 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lantbruks- och skogsbruksskolornas roll vid utformningen av en livsmedelsstrategi för Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur vi ekonomiskt kan stärka de svenska lantbruks- och skogsbruksskolorna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheterna att ta fram en långsiktig strategi för hur våra lantbruks- och skogsbruksskolor kan bli än mer attraktiva för ungdomar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheterna för Skaraborg att bli ett försöksområde för att stärka lantbruksskolorna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1059 av Adnan Dibrani m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om centralt reglerad undervisningstid i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1129 av Sten Bergheden (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man bör undersöka möjligheten till att kunna erbjuda Ung Företagsamhets verksamhet till alla gymnasieskolor och alla linjer och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1189 av Margareta Cederfelt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga drogtester i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1291 av Runar Filper m.fl. (SD):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa jägarexamen som ämne på skolschemat och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av ett pedagogikcollege och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlgvist (båda S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildningens betydelse för fler i arbete och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2000 av Hanna Westerén (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ämnesbetyg i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2041 av Jan Björklund m.fl. (L):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en undersköterskeexamen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2054 av Jan Björklund m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättandet av en tvåårig yrkesskola och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla gymnasieprogram ska kunna erbjuda högskolebehörighet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärlingsutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett preparandår och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt ämnesprov och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2078 av Cecilie Tenfjord Toftby (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över om alla kommuner kan ge samtliga elever på gymnasieskolan möjlighet att driva egna företag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2126 av Fredrik Lundh Sammeli (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om registerkontroll av anställda i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationella kompetenskrav för undersköterskerollen, barnsköterskerollen och skötarrollen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2202 av Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en bättre styrning av vilka gymnasieutbildningar som erbjuds i förhållande till efterfrågan av arbetskraft på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kultur i skolan och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga nationella program i gymnasieskolan ska innehålla minst ett estetiskt ämne och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2338 av Jonas Eriksson (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra de estetiska ämnena som obligatoriska i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2529 av Mikael Larsson och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om naturbruksskolorna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2552 av Rickard Nordin (C):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta e-sport som inriktning på gymnasieutbildning, likt andra specialgymnasier, och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2577 av Ida Drougge (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om och hur alla elever kan få möjlighet att läsa Ung Företagsamhet eller motsvarande på gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka möjligheten till lärlingsjobb som även småföretag kan erbjuda och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen i svenska företag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka jordbruksutbildningarna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2739 av Annika Hirvonen Falk och Leila Ali-Elmi (båda MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa gymnasieskolans kursbetyg och ersätta dem med ämnesbetyg och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett kvalitetslyft bör genomföras inom gymnasiets yrkesprogram som bl.a. innebär att kopplingen till arbetslivet stärks med hjälp av Ung Företagsamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L):

98. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny, tvåårig yrkesskola och tillkännager detta för regeringen.
99. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur lärlingsutbildningar kan utökas och breddas och hur antalet yrkescolleger kan bli fler och tillkännager detta för regeringen.
100. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om högskolebehörighet och gymnasieprogram och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2837 av Erik Bengtzboe m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av undervisningstiden på gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utvärdering av kursgymnasiet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gymnasieskolans naturbruksprogram även fortsättningsvis ska ha

- möjlighet att erbjuda elever att läsa in särskild behörighet till högskolan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta förkunskapskrav till gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta gymnasiearbetet betygsättas enligt samma skala som övriga ämnen och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationella branschgymnasieskolor och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra dimensioneringen av platserna på gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla skolor bör kunna erbjuda sina elever utbildning i företagande och företagares villkor och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka och bredda gymnasiets yrkes- och lärlingsutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att förbättra företags möjlighet att anställa lärlingar, höjt lärlingsbidrag för arbetsgivare som anställer gymnasielärlingar, lärlingsråd, utformandet av lärlingsutbildningarna och möjlighet till lärlingsanställning på lärlingsliknande introduktionsprogram och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att låta fler yrkesutbildningar bli yrkescollege och att lärlingsutbildningarna tar fasta på systemet för teknikcollege med företagsrepresentanter i regionala styrgrupper, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att språkintruktionsprogrammet främst ska rikta sig till de elever som nyligen kommit till Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2850 av Anders Åkesson och Johan Hedén (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildning i entreprenörskap ska erbjudas fler gymnasieelever än vad som i dag sker och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2918 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå, där fokus ligger på

yrkesämnen och svenska för nyanlända, och tillkännager detta för regeringen.